

RAPORT

**privind realizarea Planului de Activitate al Organizației
pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și
Mijlocii din Republica Moldova**

în anul 2013

CUPRINS

INTRODUCERE	4
I. ACCESUL IMM LA INFORMAȚII ȘI CUNOȘȚINȚE ANTREPRENORIALE	5
1.1 FACILITAREA ACCESULUI LA CONSULTANȚĂ ȘI INSTRUIRE ANTREPRENORIALĂ A MIGRANȚILOR PRIN IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE ATRAGERE A REMITENTELOR ÎN ECONOMIE PARE 1+1	5
a. Informarea migranților și potențialilor beneficiari cu privire la Program	6
b. Desfășurarea cursurilor de instruire	7
c. Monitorizare și evaluarea post-instruire	7
d. Organizarea Conferinței PARE 1+1	7
1.2 IMPLEMENTAREA COMPONENTEI I "INFORMARE ȘI INSTRUIRE ANTREPRENORIALĂ" A PROGRAMULUI NAȚIONAL DE ABILITARE ECONOMICĂ A TINERILOR (PNAET)	8
a. Mediatizarea și promovarea PNAET	9
b. Desfășurarea cursurilor de instruire în cadrul PNAET	9
c. Monitorizarea și evaluarea rezultatelor instruirii	10
1.3 IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE INSTRUIRE CONTINUĂ "GESTIUNEA EFICIENTĂ A AFACERILOR" (GEA).....	10
a. Mediatizarea și promovarea GEA	10
b. Desfășurarea cursurilor de instruire GEA	10
c. Monitorizarea și evaluarea GEA	11
1.4 DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR ANTREPRENORIALE ALE TINERILOR DIN MOLDOVA ȘI ROMÂNIA ÎN LANSAREA ȘI DEZVOLTAREA UNEI AFACERI PRIN IMPLEMENTAREA PROIECTULUI "LEAD YOUR WAY TO BUSINESS"	12
a. Mediatizarea Proiectului "Lead Your Way to Business"	13
b. Selectarea grupului țintă și organizarea cursurilor de instruire.....	13
c. Organizarea Forumului Transfrontalier	14
1.5 IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI SENIOR EXPERTEN SERVICE (SES).....	15
II. ACCESUL IMM LA RESURSE FINANCIARE	16
2.1 GARANTAREA CREDITELOR SECTORULUI IMM	16
2.1.1 Acordarea garanțiilor la creditele IMM-lor.....	16
a. Analiza cererilor de garantare a creditelor și emiterea scrisorilor de garanție financiară.....	16
b. Monitorizarea și evaluarea garanțiilor acordate și impactului acestora	17
2.1.2 Consolidarea activității de garantare a creditelor ODIMM	18
a. Elaborarea și implementarea noilor produse de garantare.....	18
b. Capitalizarea Fondului de Garantare a Creditelor	19
c. Identificarea noilor parteneri în activitatea de garantare	20
2.1.3 Promovarea și mediatizarea produselor Fondului de Garantare a Creditelor ODIMM	20
a. Organizarea evenimentelor de promovare a activității de garantare a ODIMM	20
b. Acordarea consultațiilor IMM privind produsele FGC ODIMM	21
c. Îmbunătățirea paginii web a FGC ODIMM.....	21
d. Elaborarea și difuzarea spotului publicitar privind activitatea FGC	21
2.2 SUSȚINEREA FINANCIARĂ A CREĂRII ȘI EXTINDERII IMM, ÎN SPECIAL ÎN ZONA RURALĂ.....	22
2.2.1 Finanțarea și monitorizarea afacerilor create și/sau dezvoltate prin implementarea Programului PARE 1+1 22	
a. Modificarea Regulamentului PARE 1+1	22
b. Monitorizarea și evaluarea post-finanțare	25
2.3 SUSȚINEREA FINANCIARĂ A PARTICIPĂRII IMM LA EXPOZIȚII ȘI TÂRGURI NAȚIONALE.....	26
2.3.1 Susținerea participării agenților economici la Expoziții și târguri prin implementarea programului de subvenționare	26
III. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPORT ÎN AFACERI	28
3.1 SUSȚINEREA ACTIVITĂȚII ÎNCUBATOARELOR DE AFACERI (IA) DIN SOROCA, LEOVA, ȘTEFAN VODĂ, COȘNIȚA, REZINA, SÎNGEREI ..	28
a. Promovarea și mediatizarea activității IA la diverse evenimente tematice	28
b. Organizarea activităților de perfecționare a capacităților administratorilor IA.....	28
c. Monitorizarea activității IA	29
a. Constituirea RIAM	34
b. Promovarea și mediatizarea activității RIAM.....	35
3.2 MENȚINEREA ACTIVITĂȚILOR ÎN CADRUL ENTERPRISE EUROPE NETWORK (EEN).....	35
a. Acordarea consultațiilor privind serviciile oferite de EEN	35
b. Participarea la evenimentele în promovarea EEN în rândul IMM autohtone	35
3.3. IMPLEMENTAREA PROIECTULUI "BLACK SEA NETWORK FOR REGIONAL DEVELOPMENT" (BLASNET).....	36
a. Elaborarea studiului privind necesitățile IMM-urilor în serviciile prestatorilor de servicii în afaceri	36

b.	Crearea rețelei regionale a IMM-urilor statelor bazinului Mării Negre	37
3.4	IMPLEMENTAREA PROIECTULUI „REȚEAUA REGIONALĂ A INCUBATOARELOR DE AFACERI – BLACK-SEA BI-NET”	39
IV.	PROMOVAREA DIALOGULUI PUBLIC-PRIVAT	41
4.1	EFFECTUAREA ANALIZEI POLITICILOR ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII SECTORULUI IMM ÎN COOPERARE CU OECD ȘI MINISTERUL ECONOMIEI	41
4.2	ANALIZA SECTORULUI IMM	42
4.3	MENȚINEREA PROCESULUI DE COMUNICARE CU MEDIUL DE AFACERI	43
a.	Organizarea meselor rotunde tematice cu participarea antreprenorilor	43
b.	Prezentarea oportunităților de dezvoltare și a proiectelor/ programelor de asistență a IMM-urilor	44
c.	Menținerea platformei de dialog public privat pe www.businessportal.md	45
4.4	ORGANIZAREA CONFERINȚEI INTERNAȚIONALE A IMM 2013	45
4.5	DESFĂȘURAREA CONCURSULUI "CEL MAI BUN ANTREPRENOR"	46
V.	ALTE ACTIVITĂȚI	47
5.1	FUNDRAISING ȘI RELAȚII EXTERNE	47
a.	Elaborarea și depunerea cererilor de finanțare nerambursabilă în cadrul liniilor de finanțare internaționale.....	47
5.2	IDENTIFICAREA NOILOR PARTENERI.....	51
5.3	PROMOVAREA ȘI IMPLEMENTAREA PRINCIPIILOR DE RESPONSABILITATE SOCIAL CORPORATIVĂ	53
a.	Pregătirea și desfășurarea ediției a IV a Concursului Național pentru IMM "IMM - model de responsabilitate socială" 53	
5.4	CONSOLIDAREA CAPACITAȚILOR ODIMM	53
a.	Participarea la sesiuni de informare și instruire locale și internaționale.....	53
5.5	PROMOVAREA ODIMM	54
a.	Promovarea activității ODIMM.....	54
b.	Actualizarea și menținerea paginii web ODIMM www.odimm.md	55
ANEXA I ANALIZA CHESTIONARELOR ÎN CADRUL PROGRAMULUI DE ABILITARE ECONOMICĂ A TINERILOR (PNAET) .		56
ANEXA II ANALIZA CALITĂȚII CURSURILOR DE INSTRUIRE A PROGRAMULUI „GESTIUNEA EFICIENTĂ A AFACERII”		59

INTRODUCERE

Întreprinderile mici și mijlocii joacă un rol cheie în dezvoltarea social - economică a Republicii Moldova, fiind caracterizate prin dinamism, flexibilitate și varietate a oportunităților pe care le oferă.

În contextul trecerii dezideratului politic de integrare europeană de la modelul de dezvoltare economică, bazat pe consum, la o nouă paradigmă orientată spre exporturi, investiții și inovații, pe parcursul anului 2013 **Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM)**, având misiunea de a promova crearea noilor întreprinderi și de a acorda suport în dezvoltarea întreprinderilor existente, **a realizat** un șir de activități, menite să contribuie la dezvoltarea durabilă a sectorului IMM, bazându-se pe **cadrul legal și de politici existent:**

1. Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”;
2. Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020;
3. Strategia Națională privind Politicile de Ocupare a Forței de Muncă pentru anii 2007-2015;
4. Strategia de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exporturilor pentru anii 2006-2015;
5. Planul de Acțiuni privind Stimularea Reîntoarcerii Lucrătorilor Migrați Moldoveni de Peste Hotare;
6. Parteneriatul de Mobilitatea Moldova-UE;
7. Programul Național de Asigurare a Egalității 2010-2015, etc.

Activitățile și rezultatele ODIMM expuse în Raportul Anual privind realizarea Planului de Activități pentru anul 2013, au fost structurate în dependență de obiectivele de bază ale Organizației:

- I. Dezvoltarea abilităților și a culturii antreprenoriale;
- II. Facilitarea accesului IMM la informare și consultanță antreprenorială;
- III. Facilitarea accesului IMM la resurse financiare;
- IV. Dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri;
- V. Promovarea dialogului public-privat.

Luând în considerație necesitatea monitorizării activităților realizate, dinamicitatea sectorului vizat, modificările/ajustările parvenite în cadrul legal și priorităților prestabilite la nivel de Guvern, prezentul Raport este important pentru a determina și planifica activitățile de bază ale Organizației pentru anul 2014.

I. ACCESUL IMM LA INFORMAȚII ȘI CUNOȘTINȚE ANTREPRENORIALE

1.1 Facilitarea accesului la consultanță și instruire antreprenorială a migranților prin implementarea Programului de Atragere a Remitentelor în Economie PARE 1+1

Programul de Atragere a Remitențelor în Economie „PARE 1+1” pentru anii 2010-2015 (în continuare PARE 1+1) este aprobat prin HG nr. 972 din 18.10.2010 și este destinat lucrătorilor migranți sau rudelor de gradul întâi ai acestora, care doresc să investească în inițierea sau extinderea unei afaceri.

Obiectivul Programului reprezintă mobilizarea resurselor umane și financiare ale lucrătorilor migranți moldoveni în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova prin stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

PARE 1+1 tinde să faciliteze accesul la finanțare al migranților și să-i reintegreze în societate, contribuind, totodată, la stimularea transferurilor bănești pe căi oficiale, introducerea practicilor bune din statele gazdă ale migranților, fiind creată o pârghie pentru introducerea inovațiilor și a know-how-ului.

Programul și-a propus atingerea unui obiectiv social extrem de valoros și anume informarea și instruirea lucrătorilor migranți în domeniul antreprenorial, contribuind la reintegrarea în societate a cetățenilor moldoveni care au fost nevoiți să plece la muncă în străinătate.

ODIMM este responsabilă de implementarea, coordonarea și monitorizarea activităților prevăzute în **PARE 1+1**.

Pentru a participa la Program, applicantul trebuie să întrunească **următoarele condiții**:

- a. să fie cetățean al Republicii Moldova;
- b. să fie lucrător migrant din Republica Moldova sau rudă de gradul I - beneficiar de remitențe;
- c. să intenționeze să lanseze o afacere proprie în Republica Moldova sau să dezvolte afacerea existentă;
- d. să dispună de capital propriu, provenit din remitențe și să poată confirma prin prezentarea documentelor justificative, proveniența mijloacelor financiare (*contract de muncă; certificat de confirmare a salariului/veniturilor; extras din conturi bancare; copiile dispozițiilor de transfer bancar, declarații vamale*).

Programul se desfășoară în **4 componente**:

- i. Informare și comunicare;
- ii. Instruire și suport antreprenorial;
- iii. Finanțarea afacerilor / Regula 1+1;
- iv. Monitorizare post-finanțare și evaluare.

Obiectivele Programului sunt următoarele:

- a) creșterea nivelului de informare a lucrătorilor migranți din Republica Moldova și a beneficiarilor de remitențe privind oportunitățile de dezvoltare a unei afaceri în țara de origine;
- b) sporirea abilităților antreprenoriale în rândul lucrătorilor migranți și beneficiarilor de remitențe;
- c) stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii de către lucrătorii migranți și beneficiarii de remitențe;

- d) facilitarea accesului lucrătorilor migranți și beneficiarilor de remitențe la resursele financiare necesare înființării / dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova;
- e) promovarea culturii financiare și a economiilor.

În cadrul Programului, antreprenorii au posibilitatea să beneficieze de un grant în sumă de până la 200 mii lei, în baza regulii „1+1”, care prevede că fiecare leu investit din remitențe va fi suplinit cu un leu din cadrul PARE.

a. Informarea migranților și potențialilor beneficiari cu privire la Program

Este de evidențiat că, în cadrul Programului, lucrătorii migranți și rudele acestora **beneficiază de consultanță și informare gratuită** privind oportunitățile de dezvoltare a unei afaceri, proiectele desfășurate pe teritoriul țării, sursele de finanțare a unui proiect investițional, aspectele legislative ale activității antreprenoriale etc.

Pe parcursul anului 2013, colaboratorii ODIMM au acordat lucrătorilor migranți și rudelor de gradul întâi ai acestora peste **3200 consultații** în oficiu și la telefon.

Pagina web a Programului www.odimm.md/pare.php a fost vizualizată de peste 28500 de utilizatori.

Întru informarea continuă a potențialilor beneficiari ai Programului privind condițiile de participare și oportunitățile existente, ODIMM a diseminat pliantele programului, atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și în afara granițelor ei. Totodată, a fost plasat un spot publicitar pe mai multe canale TV cu acoperire națională.

Colaboratorii ODIMM au prezentat Programul în cadrul mai multor evenimente și întruniri cu agenții economici, societatea civilă, părțile interesate.

Spre exemplu, doar pe parcursul lunii noiembrie - luna antreprenoriatului (desfășurată în contextul săptămânii europene a IMM-urilor), ODIMM a participat la 15 întâlniri cu **peste 600 persoane din 15 raioane** (Nisporeni, Ungheni, Orhei, Telenesti, Călărași, Strășeni, Cahul, Hîncești, Anenii Noi, Leova, Cantemir, Comrat, Criuleni, Ustia, Chișinău), fiind oferite informații și consultații privind condițiile Programului PARE 1+1, Fondului de Garantare a Creditelor, alte oportunități de dezvoltare a afacerilor.

Deasemenea, au fost organizate **mese rotunde** cu peste **300 studenți** ai Universității de Stat, ASEM, Universității Perspectiva, care au luat cunoștință cu prevederile Programelor de dezvoltare antreprenorială.

A fost creat profilul pe rețeaua de socializare facebook destinat „PARE 1+1”, unde au fost amplasate poze și video ale beneficiarilor, istorii de succes și alte noutăți pentru antreprenori sau potențiali beneficiari.

În cadrul Conferinței Internaționale a IMM-urilor „Competențe. Competitivitate. Creștere.”, organizată la 26 noiembrie 2013, au fost distribuite peste 200 **materiale informative** și acordate consultații privind condițiile Programului „PARE 1+1”.

ODIMM a participat la **Forumul Femeilor** antreprenorare, în cadrul căruia au fost informate cca 80 femei despre oportunitățile oferite de Program, unele din ele beneficiind deja de finanțarea nerambursabilă oferită de Program.

A fost organizat câte un **stand expozițional** în cadrul „B2B Expo”, „Fabricat în Moldova”, Târguri de muncă.

Au fost transmise **scrisori** informaționale la fiecare Consiliu Raional, în care a fost descris Programul, criteriile de eligibilitate, condițiile de participare, avantajele și oportunitățile oferite de acesta. De asemenea, a fost remarcată distribuția teritorială a beneficiarilor PARE 1+1 și s-a solicitat implicarea activă a secțiilor economie în promovarea Programului în rândurile

potențialilor beneficiari. Ca rezultat, au fost identificați potențiali beneficiari, care au fost contactați și informați despre condițiile și avantajele Programului.

A fost elaborată ediția a II-a a **Gazetei IMM-urilor** cu genericul „ÎMPREUNĂ CREĂM VIITORUL ACASĂ!”, dedicată Programului „PARE 1+1” și distribuită în rândul potențialilor beneficiari.

În scopul promovării Programului peste hotare, a fost adresată o scrisoare Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, prin care s-a solicitat **informarea Ambasadelor** privind Programul „PARE 1+1” și au fost transmise materiale informative: Pliante, Gazeta IMM-urilor, Istории de succes.

A fost plasată informație despre rezultatele Programului, **istorii de succes, comunicate de presă, rapoarte, noutăți pe site-urile ODIMM**, Ministerului Economiei, ADR și altor parteneri de dezvoltare a ODIMM.

Totodată, în **Revista on-line** a Guvernului Republicii Moldova a fost publicat un articol despre „PARE 1+1” și o istorie de succes.

ODIMM a stabilit relații de colaborare eficientă cu Biroul pentru Relații cu Diaspora, care promovează intens Programul „PARE 1+1” peste hotarele republicii.

Concomitent, a fost inițiată colaborarea cu **ziarul „Gazeta Basarabiei”**, și **revista „Moldova în Progres”**, distribuite în statele UE, unde muncesc moldovenii (preponderent în Italia).

ODIMM a colaborat pe parcursul anului 2013 cu **emisiunea săptămânală „Accente economice”** de la TRM, unde au fost prezentate istoriile de succes, respectiv, realizările beneficiarilor Programului PARE 1+1.

b. Desfășurarea cursurilor de instruire

Cursurile de instruire din cadrul Programului PARE 1+1 sunt desfășurate pe module, cu o durată totală de 50 de ore academice (10 zile lucrătoare) și includ următoarele tematici: înregistrarea unei afaceri, management, marketing, contabilitate, planificarea afacerii etc.

Pe parcursul anului 2013, au fost **instruite 260 persoane** în cadrul a **15 cursuri**. Este de menționat că din numărul total de persoane instruite, 27% sunt femei.

Cursurile antreprenoriale sunt **co-finanțate** din cadrul Programului în **proporție de 50%**, fiind aplicată „Regula 1+1”.

c. Monitorizare și evaluarea post-instruire

Analiza rezultatelor Programului denotă că lucrătorii migranți moldoveni, care au investit remitențele în propria afacere, au muncit în statele UE, CSI, SUA etc.

Vârsta participanților la „PARE 1+1” este cuprinsă între **20 și 81 ani**, dintre care 30% au peste 50 ani, iar ponderea femeilor reprezintă cca 30 %.

d. Organizarea Conferinței PARE 1+1

La data de 8 februarie 2013, la Hotelul Leogrand, a fost organizată **Conferința Programului PARE 1+1 „ÎMPREUNĂ CREĂM VIITORUL ACASĂ!”**.

Obiectivul general al Conferinței a fost de a mediatiza impactul Programului urmare mobilizării resurselor umane și financiare ale lucrătorilor migranți moldoveni în crearea și

dezvoltarea afacerilor proprii în Republica Moldova. Concomitent, au fost promovate cele mai bune practici și istorii de succes ale beneficiarilor „PARE 1+1”.

La conferință au participat Domnul Valeriu LAZĂR, viceprim-ministru, ministrul economiei; șeful Delegației Uniunii Europene, Dirk Schuebel; beneficiarii Programului „PARE 1+1”.

La eveniment au fost invitați reprezentanții organizațiilor de stat, private și ne-guvernamentale, Instituțiile donatoare, Ambasadele, partenerii de dezvoltare, beneficiarii Programului și reprezentanții mass-media.

1.2 Implementarea Componentei I "Informare și Instruire antreprenorială" a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET)

Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET) a fost lansat prin Hotărârea Guvernului RM nr.664 din 03.06.2008 pentru o perioadă de doi ani. Datorită rezultatelor pozitive realizate în perioada implementării, la inițiativa Guvernului RM, prin Hotărârea nr.843 din 21.09.2010, Programul a fost prelungit până în anul 2013.

Scopul Programului PNAET este promovarea și facilitarea implicării tinerilor din Republica Moldova cu vârsta cuprinsă între 18-30 ani în activitatea antreprenorială.

Obiective PNAET:

- ✓ dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale tinerilor bazate pe cunoașterea și gestionarea optimă a resurselor financiare, umane, materiale, de timp etc.;
- ✓ facilitarea accesului tinerilor antreprenori la resurse financiare necesare inițierii și dezvoltării unei afaceri proprii;
- ✓ stimularea creării și dezvoltării de către tineri a noilor întreprinderi

PNAET este constituit din trei **Componente** care includ:

- I. Instruire și Consultanță în Afaceri;
- II. Finanțarea proiectelor investiționale rurale prin acordarea de creditelor în valoare de până la 300 000 lei, cu porțiuni de grant în proporție de 40% din valoarea creditului, precum și finanțarea contractelor în leasing;
- III. Monitorizare post finanțare.

În procesul implementării PNAET, ODIMM a continuat realizarea Componentei I, care prevede desfășurarea cursurilor de instruire a tinerilor în domeniul antreprenorialului și acordarea serviciilor consultative.

Durata de instruire în cadrul Programului PNAET constituie 50 ore academice pe parcursul a **10 zile** consecutiv și include următoarele **module**:

1. Înregistrarea afacerilor și legislația în domeniu;
2. Planificarea afacerilor;
3. Managementul financiar;
4. Contabilitate;
5. Managementul Resurselor Umane;
6. Marketing și vânzări.

a. Mediatizarea și promovarea PNAET

În perioada de referință, experții ODIMM au consultat în oficiu, prin intermediul INFOLine și în cadrul diferitor întruniri tematice, circa **1500 de persoane** interesate de acest Program.

În scopul mediatizării Programului au fost distribuite cca 3000 pliante PNAET care au fost repartizate în cadrul diferitor evenimente precum și beneficiarilor de consultanță și participanților la instruire.

De asemenea, mediatizarea Programului s-a efectuat prin intermediul paginii web ODIMM și pe Portalul IMM, conlucrării cu Autoritățile Publice Locale și cu rețeaua bancară privind asigurarea parțială a creditelor prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor gestionat de ODIMM.

Au fost efectuate reportaje și emisiuni dedicate PNAET. Reportajele au fost difuzate de către următoarele posturi de televiziune: Publika, Canal Regional, Moldova 1, Jurnal TV, ziarul "TIMPUL", etc.

b. Desfășurarea cursurilor de instruire în cadrul PNAET

În anul 2013, au fost organizate **25 cursuri** de instruire în urma cărora au fost instruiți **691 tineri**, din care 13% de tineri desfășoară deja activitate antreprenorială. Din numărul total de participanți 47% sunt femei.

Este de menționat, că de la începutul derulării Programului, iunie 2008 și până la 31.12.2013 în total au fost instruiți **4138 de tineri**, inclusiv **43,73% femei**.

În rezultatul acțiunilor de promovare a Programului pe parcursul anului 2013, cursurile de instruire s-au desfășurat în **11 raioane** ale republicii și în **municipiile Chișinău și Bălți**:

Distribuire cursurilor de instruire în cadrul PNAET după localități

No d/o	Localitatea	Seminare organizate	Persoane instruite	Numărul femeilor instruite	Numărul antreprenorilor instruiți
1	Ungheni	5	146	72	29
2	Edineț	4	116	45	16
3	mun. Chișinău	4	81	27	8
4	Ștefan Vodă	2	63	34	6
5	Soroca	2	60	29	5
6	Hâncești	1	33	20	12
7	Cimișlia	1	23	9	1
8	mun. Bălți	1	29	27	1
9	Ocnița	1	26	14	5
10	Comrat	1	29	17	5
11	Ceadâr-Lunga	1	30	16	2
12	Orhei	1	25	11	1
13	Ialoveni	1	30	6	1
TOTAL		25	691	327	92

Din datele prezentate în tabel putem concluda că cel mai sporit interes vis-a-vis de Programul PNAET este la **Nordul și Centrul** republicii, unde au fost organizate corespunzător câte 15 și 8 cursuri de instruire, iar la Sudul Republicii doar 3 seminare.

c. Monitorizarea și evaluarea rezultatelor instruirii

În scopul **evaluării calității seminarelor antreprenoriale**, la finisarea fiecărui curs participanții completează chestionare de opinie, prin care apreciază calitatea cursurilor de instruire. Prin analiza chestionarelor, s-a constatat că marea majoritate a participanților la instruire apreciază **satisfăcător** atât calitatea informației furnizate, cât și gradul de profesionalism a formatorilor. Referitor la modulele programului acestea au fost apreciate ca fiind **relevante și foarte relevante** de cca **80%** din respondenți, iar **92%** din total chestionați au afirmat că cursul de instruire i-a ajutat să-și îmbunătățească considerabil competențele antreprenoriale. Mai mult ca atât, cca **96%** din respondenți consideră că ar avea nevoie de instruire în domeniul administrării eficiente a activității antreprenoriale și după inițierea afacerii.

Analiza detaliată a beneficiarilor de instruire, opinia lor vis-a-vis de calitatea cursurilor și propunerile acestora sunt relatate în **Anexa I**.

1.3 Implementarea Programului de instruire continuă "Gestiunea Eficientă a Afacerilor" (GEA)

a. Mediatizarea și promovarea GEA

În perioada raportată, în vederea promovării Programului GEA, au fost acordate cca **1900 de consultații** cu privire la modulele de instruire, înscrierea la seminare precum și la Program în general.

Programul GEA a fost mediatizat prin intermediul **site-lui ODIMM, business portalului** și în cadrul mai multor **evenimente**: Fabricat în Moldova, Forumul Investițional din cadrul Programului East Invest, Tîrgul locurilor de muncă pentru tineret, prezentărilor corporative efectuate de către Organizație în raioanele RM etc. În cadrul acestor evenimente au fost distribuite cca **750 pliante GEA**.

b. Desfășurarea cursurilor de instruire GEA

În perioada de referință, în cadrul Programului GEA au fost organizate **91 seminare** în cadrul cărora au fost instruiți **2697 participanți**, **63%** din care sunt femei.

Seminarele s-au derulat în **26 localități**, de pe întreg teritoriul RM. Pe parcursul anului 2013 se atestă o acoperire teritorială mai largă comparativ cu anul precedent (aproximativ cu 40% mai multe localități). De asemenea, se atestă un număr sporit al solicitărilor pentru organizarea cursurilor în localitățile rurale, în deosebi în raioanele de sud.

Este important de menționat că în anul 2013, a fost organizat un curs de instruire în or. Tiraspol, astfel implicând în acest Program și regiunea Transnistreană.

Distribuirea cursurilor de instruire în cadrul Programului GEA după localități:

Nr. de ord.	Localitatea	Număr de seminare	Total instruiți	Inclusiv:	
				antreprenori	femei
1.	mun. Chișinău	23	632	229	378
2.	Cahul, incl. c. Chioselia Mare, s. Frumusica, c. Zirnesti, s. Crihana Veche, s. Pelinei, s. Slobozia Mare, c. Valeni	17	500	385	275
3.	mun. Bălți	10	282	86	217
4.	Cantemir, incl. c. Cociulia, c. Visneovca, c. Capaclia	4	108	63	27
5.	Ungheni	4	136	34	94
6.	Anenii Noi	3	100	47	72
7.	Criuleni	3	97	19	29
8.	Fălești	3	105	48	77
9.	Rezina	3	106	54	71
10.	Cimișlia	2	56	23	27
11.	Leova, c. Cazangic	2	62	26	14
12.	Nisporeni	2	61	38	43
13.	Telenești	2	69	48	31
14.	Călărași	1	36	16	10
15.	Ceadâr Lunga	1	32	30	22
16.	Comrat	1	29	21	20
17.	Florești, c. Băhrinești	1	28	3	15
18.	Glodeni	1	25	10	23
19.	Ialoveni	1	22	2	19
20.	Orhei	1	27	11	27
21.	Rîșcani	1	40	19	35
22.	Șoldănești	1	29	17	17
23.	Soroca	1	19	9	16
24.	Strășeni	1	38	6	37
25.	Taraclia	1	30	26	14
26.	Tiraspol	1	28	8	21
TOTAL		91	2697	1304	1661

c. Monitorizarea și evaluarea GEA

În scopul identificării calității cursurilor de instruire a Programului GEA, ODIMM a continuat monitorizarea prin metoda chestionării beneficiarilor la finele fiecărui seminar.

Pe parcursul anului de gestiune, au fost analizate 2697 chestionare de evaluare, completate de participanți. Conform chestionării, 99% au menționat că cursurile sunt exhaustive, bine structurate, au consecutivitate între subiectele prezentate și corespund așteptărilor.

Solicitarea modulelor de instruire în anul 2013:

Nr. de ord.	Denumirea modului	Număr de seminare	Total instruiți	Inclusiv:	
				antreprenori	femei
1.	Planificarea afacerii	22	623	319	306
2.	Legislația muncii și managementul resurselor umane	19	623	234	459
3.	Achizițiile publice și legislația în domeniu	15	444	302	267
4.	Marketing și tehnici eficiente de vânzare	14	406	163	248
5.	Contabilitatea pe domenii de aplicare	10	282	123	200
6.	Înregistrarea în calitate de plătitor de TVA și aplicarea legislației în domeniu	4	122	47	93
7.	Activitatea economică externă și relațiile vamale	4	111	75	36
8.	Managementul financiar	3	86	41	52
TOTAL		91	2697	1304	1661

Analizând nivelul de solicitare a modulelor de instruire pentru anul 2013 s-a constatat, că cele mai solicitate module au fost: a) Planificarea afacerii; b) Legislația muncii și managementul resurselor umane; c) Achizițiile publice și legislația în domeniu; d) Marketing și tehnici eficiente de vânzare și e) Contabilitatea pe domenii de aplicare. Modulele respective au fost solicitate în cadrul a 80 de seminare, ori acestea constituie 87% din total module solicitate.

Este de menționat că, deși cursul cu denumirea „Achizițiile publice și legislația în domeniu” a fost introdus în cadrul Programului doar în anul 2013, acesta și-a demonstrat utilitatea fiind foarte solicitat de către participanți (15 cursuri cu 444 participanți).

1.4 Dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor din Moldova și România în lansarea și dezvoltarea unei afaceri prin implementarea Proiectului "Lead Your Way to Business"

În perioada de referință, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) a continuat implementarea în continuare Proiectului „Lead Your Way to Business”, co-finanțat din cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră România - Ucraina - Republica Moldova 2007 - 2013. Proiectul a fost gestionat de ODIMM în Republica Moldova, în parteneriat cu Patronatul Județean al Întreprinderilor Mici și Mijlocii Iași (PJIMM Iași) în România.

Proiectul a avut drept scop extinderea, intensificarea și îmbunătățirea procesului de cooperare transfrontalieră dintre Republica Moldova și România, prin încurajarea și susținerea tinerilor (potențiali antreprenori) de pe ambele maluri ale Prutului să inițieze și să dezvolte afaceri cu un impact social și economic transfrontalier.

Proiectul a fost destinat tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 35 de ani din Republica Moldova și din România (județele Iași, Vaslui și Suceava).

a. Mediatizarea Proiectului "Lead Your Way to Business"

Întru mediatizarea Proiectului „Lead Your Way to Business” în rândul potențialilor beneficiari, au fost elaborate și diseminate **postere** (100 exemplare), **pliante** (2000 exemplare), și **2 banere roll-up**.

În vederea asigurării vizibilității măsurii, a fost elaborată **pagina web** a Proiectului www.lead2business.md, care conține toată informația relevantă despre proiect, materiale promoționale și informative, ușor accesate de către potențiali beneficiari și antreprenori începători. De asemenea, pagina web conține rubrici ca: „dialog public-privat”, „sfaturi utile pentru tineri antreprenori”, precum și informații despre Centrele Transfrontaliere de Consultanță în Afaceri pentru Start-up-uri din Chișinău și Iași, la fel create în cadrul Proiectului „Lead Your Way to Business”.

Odată la 4 luni de implementare a Proiectului, au fost elaborate **newslettere** cu evenimentele, rezultate curente și activitățile viitoare.

În perioada de implementare, Proiectul a fost prezentat în cadrul mai multor evenimente tematice, la care au fost prezenți potențiali beneficiari - tineri antreprenori sau doritori de a-și lansa propria afacere.

b. Selectarea grupului țintă și organizarea cursurilor de instruire

Pentru facilitarea procesului de selectare a grupului țintă sus-menționat, a fost elaborată o **aplicație on-line** pe pagina web a Proiectului, unde doritorii de a participa la măsură, de pe ambele maluri ale râului Prut, au avut posibilitatea să se înregistreze direct pe site.

De asemenea, au fost diseminate postere și pliante ale Proiectului. De asemenea, a fost elaborat și distribuit un **press-release** în rândul potențialilor beneficiari.

Cumulativ, au fost înregistrate **peste 160 de aplicații** la Proiect, atât din Moldova, cât și din România. În urma evaluării aplicațiilor în conformitate cu condițiile de eligibilitate a Proiectului și urmare interviurilor telefonice, au fost selectați 100 beneficiari -50 tineri din Moldova și 50 din România (județele Iași, Vaslui și Suceava), iar alți 10 au fost selectați în lista de rezervă. Este de menționat că 50% din persoanele selectate pentru a beneficia de instruirile și simulările antreprenoriale organizate în cadrul Proiectului, au fost femei.

Activitatea succesivă a Proiectului a constituit crearea și dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor de pe ambele maluri ale Prutului, prin organizarea:

❖ **Seminarelor antreprenoriale, atelierelor de lucru, mentoring și întâlniri cu agenții economici** din Republica Moldova. Seminarele antreprenoriale au fost organizate pe următoarele module:

- „Gestiunea financiară și surse de finanțare a afacerii”;
- „Planificarea afacerii și elaborarea planului de afaceri”;
- „Activitatea de marketing într-o afacere mică”;
- „E-comerțul” și „Contracte internaționale”;
- „Managementul resurselor umane”.

❖ **Simulărilor antreprenoriale, atelierelor de lucru și întâlnirilor cu oamenii de afaceri** din România. Acestea s-au desfășurat pe următoarele teme:

- „Negocierea cu banchirii pentru solicitare de credit”;
- „Tehnici eficiente de prezentare”;

- „Managementul conflictului”;
- „Managementul relațiilor cu clienții”.

În perioadele lunilor iunie - iulie 2013, a fost organizată cea de a doua etapă a instruirilor practice în cadrul proiectului „Lead your way to business”. Cursurile s-au desfășurat în România.

Pentru a consolida abilitățile teoretice și practice ale beneficiarilor, a facilita dialogul transfrontalier și a stimula parteneriatele în sectorul IMM, tinerii au fost divizați în 5 grupe a câte 20 de tineri, 10 fiind din Republica Moldova și 10 - din România (județele Iași, Suceava și Vaslui).

În cadrul sesiunii de instruire, un accent deosebit s-a pus pe crearea planurilor de afaceri. Fiecare tânăr, viitor antreprenor, a lucrat la planul de afacere sub îndrumarea trainerilor cu o bogată experiență în mediul de afaceri, management, marketing și resurse umane. Astfel, participanții au putut identifica ce obiective au, pe ce se bazează, ce pericole și ce oportunități îi așteaptă.

Este de menționat că, pe parcursul perioadei de implementare a Proiectului, tinerii, cu suportul consultanților în afaceri au elaborat în total **77 de business planuri**, din toate domeniile:

- Servicii - 45% (servicii IT, activități referitoare la sănătatea umană și întreținere corporală, servicii de promovare, birou de traduceri, curățătorie chimică etc.),
- Agricultură - 29% (cultivarea fructelor, legumelor, nucilor, arbuștilor, tutunului; creșterea păsărilor, animalelor, albinelor, piscicultură, etc.),
- Comerț - 12% (cu produse din carne, fructe și legume ecologice, blănuri și piei brute și lucrute, bunuri de ocazie, etc),
- Industrie - 9% (confecții din textile, fabricarea articolelor de încălțăminte, etc.) și
- Producere - 5% (patiserie, panificație, produse lactate, energie regenerabilă, prelucrarea și conservarea fructelor).

În urma evaluării ideilor de afaceri ale beneficiarilor, au fost selectate cele mai bune 20 idei conform scoringului (47% au fost depuse de către femei), care au fost prezentate în cadrul Forumului Transfrontalier de Promovare a Ideilor de Afaceri, în cadrul Proiectului „Lead Your Way to Business”.

c. Organizarea Forumului Transfrontalier

În scopul promovării ideilor de afaceri dezvoltate de către beneficiarii proiectului, la 19 noiembrie 2013, a fost organizat **Forumul Transfrontalier de Promovare a Ideilor de Afaceri** al Proiectului „Lead Your Way to Business”, în cadrul căruia 20 tineri - finaliști ai Concursului Business Planurilor, și-au prezentat ideile de afaceri în fața potențialilor finanțatori și parteneri de afaceri.

Obiectivele evenimentului au constituit:

- ✓ Prezentarea și promovare a celor mai bune 20 idei de afaceri conturate în cadrul Proiectului „Lead Your Way to Business”;
- ✓ Identificarea potențialilor finanțatori pentru realizarea ideilor create;
- ✓ Diseminarea istoriilor de succes.

La Forum au participat 100 de persoane: tinerii antreprenori - beneficiarii Proiectului „Lead Your Way to Business”, reprezentanți ai instituțiilor financiar-bancare, întreprinderilor/ organizațiilor donatoare și proiectelor de suport în afaceri.

În cadrul evenimentului a fost creat un juriu de 10 persoane, reprezentanți ai mediului de afaceri din Iași și Chișinău, care au desemnat 4 cele mai bune și inovative idei de afaceri cu un

impact transfrontalier sporit. Cele mai bune idei de afaceri și prezentări au fost premiate. De asemenea, au fost identificate oportunități de dezvoltare a afacerilor viabile.

Dincolo de rezultatele imediat vizibile, cele cuantificabile, în consecința acestui Proiect vor apărea noi proiecte și parteneriate între tinerii din Moldova și România, care s-au cunoscut, au interacționat și au găsit interese și activități comune.

1.5 Implementarea Programului Senior Experten Service (SES)

În vederea asigurării accesului antreprenorilor la servicii de consultanță europeană, ODIMM implementează Programul „Senior Experten Service”. Pe parcursul anului 2013, au fost acordate peste **600 de consultații** cu privire la Programul SES.

În scopul promovării și mediatizării Programului a fost organizată, în cadrul ODIMM, o **sesiune de informare** cu participarea coordonatorului proiectului din Germania, Ute Sonnen. Peste 20 de antreprenori, potențiali beneficiari, s-au înscris on-line la această sesiune.

Informația despre Program a fost plasată pe **site-ul ODIMM www.odimm.md și www.businessportal.md** . Programul a fost mediatizat prin intermediul a două televiziuni: națională - TRM și locală - Publika TV și o stație radio (radioeuropaliberă).

Materiale informative (500 pliante, 100 pixuri, 500 foi informative) au fost diseminate în cadrul Conferinței IMM 2013, Expoziției - Forum Fabricat în Moldova, Conferința “Împreună creăm viitorul acasă”, dar și în contextul consultațiilor oferite la ODIMM.

Toți antreprenorii care beneficiază de consultanță în cadrul ODIMM, au fost informați și cu privire la posibilitățile Programului SES.

De asemenea, managerii incubatoarelor de afaceri au fost informați despre acest Program, care la rândul lor au informat rezidenții Incubatoarelor de Afaceri.

Este de menționat că în anul 2013, 2 întreprinderi, prin intermediul ODIMM, au beneficiat de oportunitățile Programului SES, iar altele două deja au aplicat la acesta, urmând ca vizitele să fie efectuate în anul 2014.

II. ACCESUL IMM LA RESURSE FINANCIARE

2.1 Garantarea Creditelor sectorului IMM

2.1.1 Acordarea garanțiilor la creditele IMM-lor

Întru facilitarea accesului întreprinderilor micro și mici la resurse financiare, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) administrează **Fondul de Stat de Garantare a Creditelor (FGC)**, scopul căruia este asigurarea parțială a angajamentelor agentului economic - beneficiarului de credit - față de bancă.

FGC reprezintă un instrument de îmbunătățire a accesului la finanțe pentru micii antreprenori, iar **garanția financiară** este un produs acordat antreprenorilor care dispun de suficiente capacități de rambursare a unui credit, dar, din lipsa unui gaj acceptabil de bancă, nu îl pot obține.

Astfel, Fondul de garantare a creditelor **facilitează accesul la finanțări** prin acordarea de garanții pentru creditele contractate de la băncile comerciale autohtone.

Misiunea FGC este de a contribui la sporirea competitivității economiei naționale prin facilitarea accesului la finanțare a întreprinderilor micro și mici urmare acordării garanțiilor la credite.

Activitatea ODIMM în domeniul garantării este desfășurată întru:

- sporirea numărului de credite acordate întreprinderilor micro și mici;
- micșorarea riscului creditar pentru bănci;
- reducerea costului total al creditării;
- colaborarea eficientă și efectivă cu organizații internaționale în vederea implementării diverselor programe și obținerea de know-how în sistemul de garantare.

Obiectivele de bază ale FGC, gestionat de ODIMM sunt:

- Facilitarea accesului la finanțare a întreprinderilor viabile care întâmpină dificultăți în accesarea resurselor pe piața bancară;
- Susținerea dezvoltării întreprinderilor micro și mici viabile din toate sectoarele economiei naționale;
- Promovarea inițierii afacerilor.

Pot beneficia de garanție la credite, persoanele fizice și juridice, care corespund criteriilor Legii nr. 206 din 07.07.2006 „Cu privire la IMM”:

- Întreprindere Micro - numărul salariaților nu depășește 9 persoane, iar veniturile din vânzări și, respectiv, valoarea de bilanț a activelor nu depășește 3 mil. lei;
- Întreprindere Mică - numărul salariaților nu depășește 49 persoane, iar veniturile din vânzări și, respectiv, valoarea de bilanț a activelor nu depășește 25 mil. lei;

a. Analiza cererilor de garantare a creditelor și emiterea scrisorilor de garanție financiară

Pe parcursul anului 2013 au fost emise **70 garanții financiare** care au permis debursarea creditelor în sumă cumulativă de 35,5 mln lei, iar investițiile efectuate au atins cifra de **44,7 mln**

lei. Merită de evidențiat că numărul de garanții acordate în 2013 s-au dublat comparativ cu anul 2012.

Totodată, în anul 2013 ODIMM a recepționat 91 cereri de garantare de la băncile partenere, din numărul cărora 21 nu corespund criteriilor de eligibilitate FGC.

b. Monitorizarea și evaluarea garanțiilor acordate și impactului acestora

Conform datelor la 31 decembrie 2013 a fost facilitată **debursarea creditelor pentru 160 de întreprinderi micro și mici**, în sumă cumulativă de cca 83 mln lei (asigurate cu garanții financiare în valoare cumulativă de 30,5 mln lei) care, respectiv, au contribuit la implementarea proiectelor investiționale în valoare cumulativă de cca 115 mln lei.

Este de menționat că, la 31.12.2013 erau **active 112 garanții financiare**, care au permis debursarea creditelor în sumă de 56,2 mln lei și efectuarea investițiilor în economie de 73,7 mln lei.

Din cadrul portofoliului de garanții au fost stinse 48 garanții, fiind restituite, cumulativ, credite în sumă de 26,8 mln lei. Pe parcursul anului 2013 au fost stinse 14 garanții financiare.

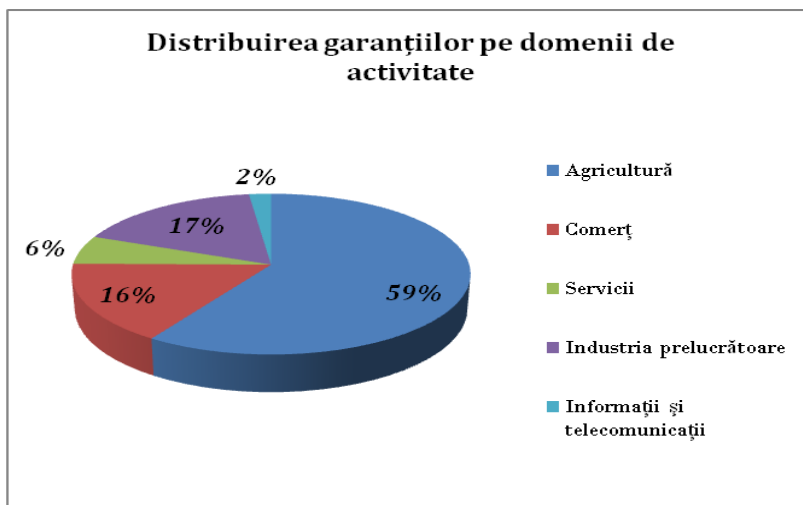
Analiza impactului garanțiilor asupra întreprinderilor denotă faptul că fiecare leu acordat în anul 2013 sub formă de garanție atrage investiții în economie în valoare de cca 4 lei.

Urmare chestionării a cca 80 de întreprinderi beneficiare de credite asigurate cu garanția ODIMM s-a constatat că acestea angajează cumulativ peste 600 persoane, inclusiv cca 370 femei. Totodată merită de evidențiat că întreprinderile monitorizate au creat 125 locuri de muncă.

Garanțiile acordate pe parcursul anului 2013 au permis menținerea în câmpul muncii a 394 angajați, dintre care 247 (63%) femei.

Femeile gestionează 24 întreprinderi care au garanții financiare active în cadrul FGC, dintre care 13 au primit scrisori de garanție financiară în anul 2013.

Analizând destinația creditelor garantate de ODIMM pe parcursul anului 2013, putem deduce că 59 % din beneficiarii de credite asigurate cu garanții financiare ODIMM desfășoară activitate în domeniul agriculturii, resursele creditare fiind direcționate la modernizarea parcului tehnico-agricol și îmbunătățirea calității serviciilor în agricultură.

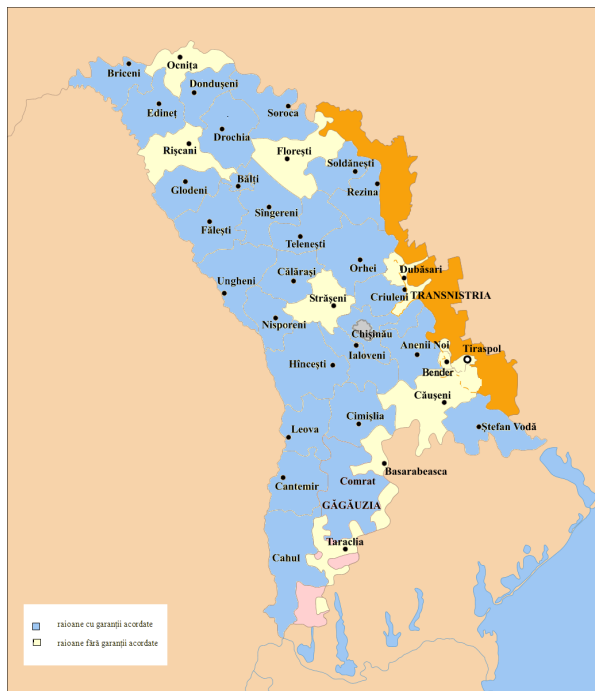
Comerțul deține o cotă de 16 % în totalul întreprinderilor creditate cu garanția ODIMM. Resursele financiare obținute de la bancă au fost destinate pentru achiziționarea utilajelor, a imobilelor, precum și a accesoriilor necesare la amenajarea centrelor comerciale în zonele rurale.

O cotă de 17 % din beneficiarii de credite asigurate cu scrisori financiare activează în domeniul industriei prelucrătoare. Ramurile de activitate sunt: prelucrarea cerii pentru producerea lumânărilor, prelucrarea nucilor, prelucrarea lemnului, confecționarea textilelor, producerea fortanului, prelucrarea biomasei pentru producerea brichetelor etc.

Urmare analizei efectuate putem evidenția tendințe pozitive în dezvoltarea sectorului de servicii și construcții, 6% din garanțiile emise de ODIMM au fost direcționate în servicii de reparare a automobilelor și servicii de tipărire.

În rezultat este de evidențiat că creditele garantate de ODIMM au contribuit la îmbunătățirea capacităților de producere în agricultură, în industria prelucrătoare, precum și în prestarea serviciilor în diferite ramuri economice.

Din punct de vedere geografic majoritatea solicitărilor de garantare în 2013 au parvenit din **Regiunea Centrală** - 55%. Cele 39 garanții au fost emise pentru 10 regiuni administrative teritoriale, inclusiv: m. Chișinău, Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Șoldănești, Telenești, Ungheni.

Regiunea Nord este plasată pe locul 2 cu 30%. Garanții financiare au fost emise pentru 9 raioane: m. Bălți, Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Glodeni, Fălești, Sîngerei, Soroca.

Regiunea Sud, respectiv, deține cota de 15% din garanțiile acordate în 2013. Au fost emise 10 scrisori financiare pentru Beneficiarii din 6 raioane: Cantemir, Leova, Cimișlia, Taraclia, Cahul, UTA Găgăuzia.

Este de remarcat, că nu au fost acordate scrisori financiare în următoarele raioane: Ocnița, Rîșcani, Florești, Strășeni, Dubăsari, Căușeni, Basarabeasca, Taraclia.

2.1.2 Consolidarea activității de garantare a creditelor ODIMM

a. Elaborarea și implementarea noilor produse de garantare

Întru îmbunătățirea accesului la credite și, respectiv, stimularea investițiilor în inițierea și dezvoltarea afacerilor, au fost majorate plafoanele de garantare a creditelor. ODIMM acordă garanții la creditele pe termen scurt, mediu și lung, pentru:

întreprinderi nou-create

garanția reprezintă până la 70% din mărimea creditului, suma garanției - max. 500 mii lei;
perioada de garantare - până la 5 ani;
comision - 1,5% anual de la suma garanției.

întreprinderi active

garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditelor, suma garanției - max. 1 mil. lei;
perioada de garantare - până la 5 ani;
comision - 2% anual de la suma garanției.

întreprinderi exportatoare

garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditului, suma garanției - max. 2 mil. lei;
perioada de garantare - până la 5 ani;
comision - 1,5% anual de la suma garanției.

tineri antreprenori

garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditului, suma garanției - max. 150 mii lei;
perioada de garantare - până la 5 ani;
comision - 1,5% anual de la suma garanției.

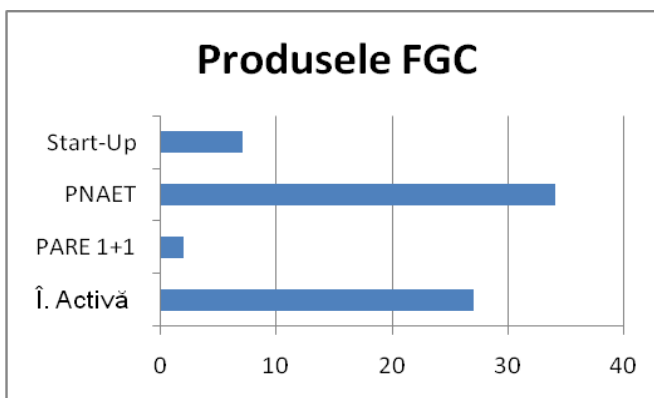
lucrători migranți

garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditului, suma garanției - max. 200 mii lei;
perioada de garantare - până la 5 ani;
comision - 1,5% anual de la suma garanției

Produsele de garantare ale ODIMM vizează atât creditele pe **termen mediu**, având ca destinație implementarea proiectelor investiționale (procurarea de utilaje și echipamente, efectuarea construcțiilor capitale), cât și cele pe **termen scurt**, care au ca scop menținerea dezvoltării afacerilor prin completarea capitalului circulant.

Pe parcursul anului 2013 cele mai multe garanții financiare au fost acordate pentru **tinerii antreprenori** în cadrul programului PNAET - 34 garanții; pentru întreprinderile active au fost eliberate 27 scrisori de garanție financiară; pentru întreprinderile nou create - 7 garanții și pentru beneficiarii programului PARE 1+1 au fost acordate 2 scrisori de garanție financiară.

Este de menționat că, în 2013 nu a fost solicitat produsul destinat întreprinderilor exportatoare.

Denumirea produselor	Număr garanții	Suma creditelor (lei)	Suma investițiilor (lei)
PNAET	34	10 200 179	12 364 465
Întreprinderile Active	27	22 335 090	25 636 824
Start-Up	7	2 567 000	3 806 250
PARE 1+1	2	400 000	940 000

Suma unei garanții acordate de ODIMM variază de la 9 mii lei până la 1 mln lei.

b. Capitalizarea Fondului de Garantare a Creditelor

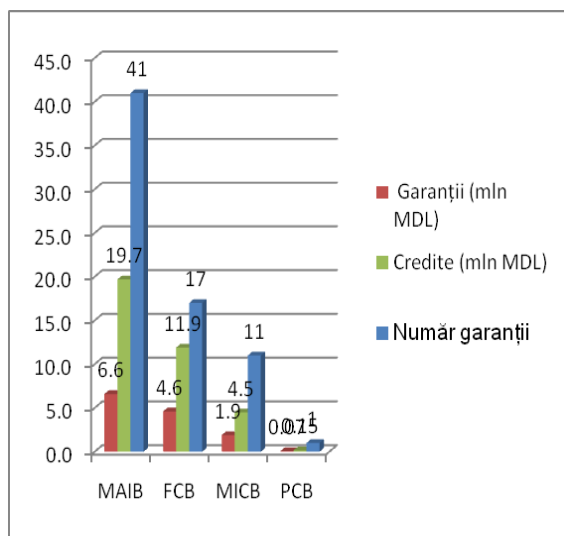
Mărimea Fondului de Garantare a Creditelor, la situația din 31.12.2013, constituie 36 971 mii lei și 3 600 mii lei reprezintă Fondul de provizioane (Conform hotărârii Consiliului de coordonare).

c. Identificarea noilor parteneri în activitatea de garantare

În aspectul parteneriatelor încheiate cu băncile comerciale, menționăm că ODIMM are încheiate Contracte de Colaborare cu 8 Bănci Comerciale: BC „FinComBank” SA, BC „Moldova Agroindbank” SA, BC „Victoriabank” SA, „Banca de Economii” SA, BC „Unibank” SA, Banca Comercială Română, BC „ProCreditBank” SA, BC „Moldinconbank” SA. Parteneriatul cu Moldinconbank SA a fost inițiat urmare semnării Contractului de colaborare nr.60-26/7 din 21 martie 2013.

Pe parcursul anului 2013, BC „Moldova Agroindbank” SA a fost banca cea mai activă în acordarea creditelor cu garanția financiară ODIMM. În favoarea acesteia au fost eliberate 41 de garanții financiare, care au permis debursarea creditelor în sumă de cca 19 mln lei.

BC „FinComBank” SA a beneficiat de 17 garanții financiare, care au favorizat majorarea portofoliului creditelor bancare cu 11,9 mln lei.

Totodată, în favoarea BC „Moldinconbank” SA au fost eliberate 11 garanții în valoare de 1,8 mln lei, care au contribuit la debursarea creditelor în sumă de 4,5 mln lei.

„ProCreditBank” a beneficiat de o singură garanție financiară în valoare de 75 mii lei.

Pe parcursul anului 2013 au fost duse tratative de colaborare cu următoarele instituții financiare: BC „Comerțbank” SA, „Microinves” SRL, Prime Capital SRL, Corporația de Finanțare Rurală.

2.1.3 Promovarea și mediatizarea produselor Fondului de Garantare a Creditelor ODIMM

a. Organizarea evenimentelor de promovare a activității de garantare a ODIMM

Pe parcursul anului curent ODIMM a desfășurat un șir de activități, care au avut drept scop promovarea FGC în rândul antreprenorilor și în rândul colaboratorilor bancari, dar și identificarea problemelor FGC, care împiedică stabilirea garanțiilor financiare în calitate de instrument eficient de îmbunătățire a accesului la finanțare al IMM.

- Au fost editate peste 2000 pliante informative ale FGC, distribuite la Băncile comerciale partenere și antreprenorilor.
- Au fost elaborate 200 postere, plasate la Băncile comerciale partenere.
- A fost distribuită I-a ediție a Gazetei IMM-urilor, dedicată în totalitate FGC și avantajelor acestuia pentru antreprenori și pentru Bănci.
- Produsele de garantare sunt mediatizate la fiecare eveniment tematic cu participarea colaboratorilor ODIMM.

- ODIMM promovează, prin diverse **campanii**, activitatea Fondului de Garantare, inclusiv prin organizarea de concursuri. Astfel, la 17 mai 2013 a fost premiat colaboratorul bancar care a acordat cele mai multe credite garantate parțial de către ODIMM. Învingătorul, Dumitru Nisteriuc, care reprezintă BC Moldova-Agroindbank SA, a devenit posesorul unui laptop Asus. Campania a fost prelungită și în anul curent.
- La începutul lunii iunie 2013 au fost negociate condițiile de amplasare a materialelor informative privind FGC în **filialele băncilor** comerciale, alături de produsele de creditare.
- La 4 octombrie a fost organizat **seminarul „Secretele comunicării eficiente”** în cadrul expoziției „B2B Expo”, la care au fost invitate băncile partenere, organizații de microfinanțare, prestatorii de servicii în afaceri. La seminar au participat peste 60 de persoane.
- În luna octombrie, experții ODIMM au participat la **întuniri** cu studenții universităților USM și ASEM, care își fac studiile la facultatea de Științe Economice. În cadrul întrunirilor au fost prezentate oportunitățile de susținere din partea statului a Start Up-urilor și viitorilor antreprenori.
- La 19 decembrie au fost transmise **felicitări** cu ocazia sărbătorilor de iarnă către colaboratorii bancari și beneficiarii FGC.

b. Acordarea consultațiilor IMM privind produsele FGC ODIMM

Întru facilitarea accesului micilor antreprenori la resurse informaționale, coordonatorii ODIMM au acordat peste **500** consultații la oficiu și la telefon referitor la produsele de garantare ODIMM, au distribuit materiale informative.

În perioada 15 noiembrie - 6 decembrie, ODIMM a participat la ședințele de informare privind facilitarea accesului la finanțe a antreprenorilor din domeniul agricol. În cadrul sesiunilor a fost prezentat, în special, Fondul de Garantare a Creditelor. Întrunirile au fost organizate de către Fondul Provocările Mileniului în vederea promovării Programului Compact. Sesiunile s-au petrecut în 15 localități: Nisporeni, Ungheni, Orhei, Telenești, Călărași, Strășeni, Cahul, Hâncești, Anenii Noi, Leova, Cantemir, Comrat, Criuleni, Ustia, Chișinău. La fiecare întrunire au participat cca 40 de persoane.

c. Îmbunătățirea paginii web a FGC ODIMM

Întru promovarea FGC este actualizată în permanență informația plasată pe pagina web www.fgc.odimm.md, care descrie produsele FGC, condițiile de obținere a unei garanții, partenerii și istoriile de succes a unor beneficiari de credite asigurate cu garanția ODIMM.

d. Elaborarea și difuzarea spotului publicitar privind activitatea FGC

ODIMM a elaborat conceptul unui spot publicitar, care urmează a fi dezvoltat și derulat în mass-media pe parcursul anului 2014.

2.2 Susținerea financiară a creării și extinderii IMM, în special în zona rurală

2.2.1 Finanțarea și monitorizarea afacerilor create și/sau dezvoltate prin implementarea Programului PARE 1+1

a. Modificarea Regulamentului PARE 1+1

În procesul de implementare a Programului "PARE 1+1", a fost identificată necesitatea de a modifica unele prevederi ale acestuia, fapt derivat din solicitările beneficiarilor Programului și ale diasporei, recomandările Comitetului de Supraveghere al Programului "PARE 1+1" și ale Consiliului de Coordonare al ODIMM, din experiența acumulată de ODIMM în procesul de gestionare al Programului.

Astfel, urmare deciziei Comitetului de Supraveghere al Programului "PARE 1+1" și a Consiliului de Coordonare al ODIMM au fost efectuate unele modificări la Regulamentul Programului, acestea având un impact pozitiv în rândul beneficiarilor PARE 1+1.

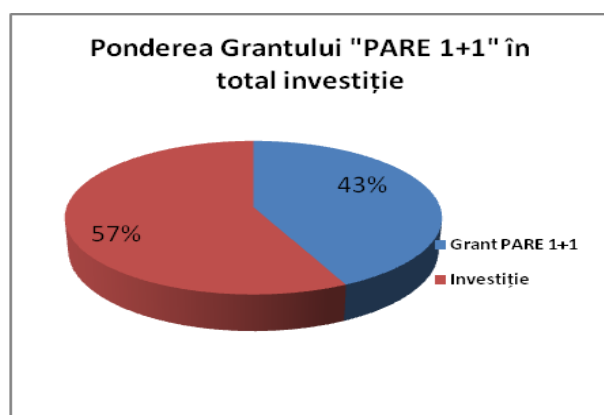
Programul a fost completat cu posibilitatea obținerii finanțării nerambursabile pentru fiecare copil al lucrătorului migrant. Astfel, în cazul în care lucrătorul migrant investește în afacerea / afacerile create de copii săi, fiecare copil, participant la Program, va beneficia de un grant în sumă de până la 200000 lei.

O altă modificare majoră a fost simplificarea procesului de oferire a grantului nerambursabil. Fondurile nerambursabile din cadrul Programului erau acordate beneficiarilor după efectuarea de facto a investiției. Prin urmare a fost decisă transferarea finanțării nerambursabile conform Regulii 1+1, pentru toți beneficiarii Programului PARE, inclusiv cei care sunt în proces de efectuare a investiției.

Pe parcursul anului 2013, ODIMM a înregistrat **184 de cereri de finanțare nerambursabilă**, fiind încheiate **171 de contracte de finanțare nerambursabilă**. Investițiile planificate a fi efectuate de beneficiarii Programului „PARE 1+1” reprezintă **106,6 mil. lei**, inclusiv finanțarea nerambursabilă acceptată constituie **32 mil. lei**.

În rezultat, fiecare leu acordat sub formă de grant va atrage investiții de 3,33 Lei în economia națională.

În perioada anilor 2010-2013 ODIMM a încheiat cumulativ, **contracte de finanțare nerambursabilă cu 313 de întreprinderi** create și dezvoltate din sursele financiare ale lucrătorilor migranți.

Analiza investițiilor efectuate de facto denotă faptul că, pentru crearea și dezvoltarea afacerilor au fost alocate cca 100 mil. lei, inclusiv mai mult de jumătate reprezintă mijloace financiare obținute din munca de peste hotare și economisite de către lucrătorii migranți și/sau rudele acestora.

Suma investițiilor efectuate de facto de către antreprenori este mult mai mare, diferența rezultând din cauza faptului că beneficiarii nu sunt obligați să prezinte documente confirmative pentru investițiile totale efectuate (Programul respectă Regula 1+1, excepție TVA).

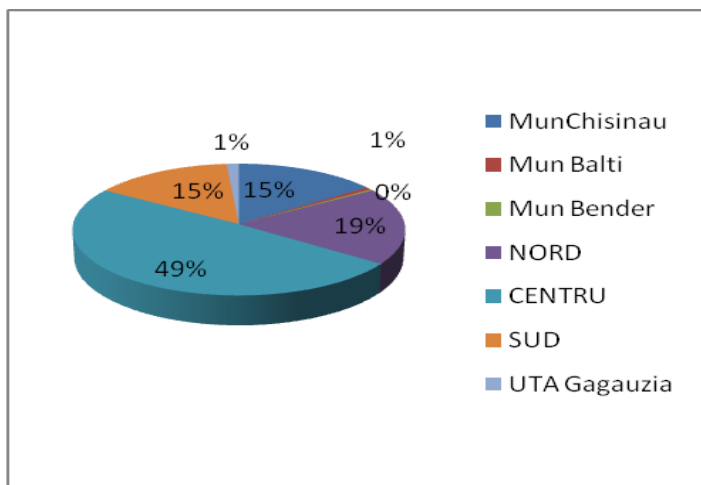
Analiza după domenii de activitate elucidează faptul că, partea preponderentă a afacerilor sunt desfășurate în agricultură, cota lor reprezentând 42% din total, fiind urmate de servicii - 30% și producere/prelucrare - 29%.

Analiza resurselor financiare evidențiază că fiecare leu alocat din grant PARE 1+1 atrage investiții efectuate de lucrătorii migranți și rudele acestora în mărime de 2,45 lei în agricultură, și în mărime de 2,2 lei în domeniul producerii/prelucrării și serviciilor.

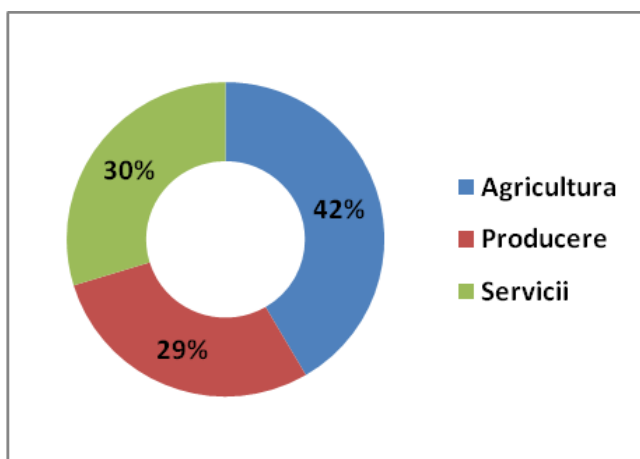
Analiza în profil teritorial:

Analiza distribuției geografice denotă că Programul “PARE 1+1” a acoperit întreg teritoriul republicii, fiind efectuate investiții în crearea și dezvoltarea propriilor afaceri, **localizate în 207 localități.**

Majoritatea Contractelor de Finanțare Nerambursabilă au fost încheiate cu antreprenori, care își desfășoară activitatea în localitățile din zona Centru (154 întreprinderi), fiind urmată de Nord (59 întreprinderi) și Sud (46 întreprinderi). În municipiul Chișinău desfășoară activitate 47 de beneficiari, în mun. Bălți - 2 beneficiari, UTA Găgăuzia - 4 beneficiari, Bender - 1 beneficiar.

După **valoarea investițiilor** zona Centru a beneficiat de peste 47 mil. lei, zona Nord - 17,6 mil. lei, zona Sud - 16,6 mil. lei, mun. Chișinău - 14,96 mil. lei, mun. Bălți - 0,4 mil. lei, UTA Găgăuzia - 0,9 mil. lei, Bender - 0,5 mil. lei.

Analiza după domenii de activitate:

Analiza întreprinderilor după domeniul de activitate desfășurat evidențiază faptul că, lucrătorii migranți continuă să investească resursele acumulate de peste hotare preponderent în agricultură.

Astfel, ponderea întreprinderilor din sectorul agriculturii în total beneficiari „PARE 1+1” reprezintă 42% din total.

Investițiile cumulative în agricultură depășesc 43 mil. lei, din cadrul Programului fiind transferată suma finanțării nerambursabilă în mărime de 17,5 mil. lei.

În rezultat fiecare leu acordat în agricultură sub formă de grant atrage investiții cumulative în valoare de 2,45 lei.

Întreprinzătorii investesc în procurarea tehnicii agricole, necesare prelucrării terenurilor: plantații de viță-de-vie, agriș și coacăză, livezi etc.

Întru sporirea rentabilității întreprinderilor ce sunt implicate în creșterea culturilor vegetale, din cadrul Programului a fost susținută construcția depozitelor frigorifice și de păstrare a producției agricole, localizate în satele din r. Ialoveni, Hâncești, Strășeni, Anenii Noi ș.a.

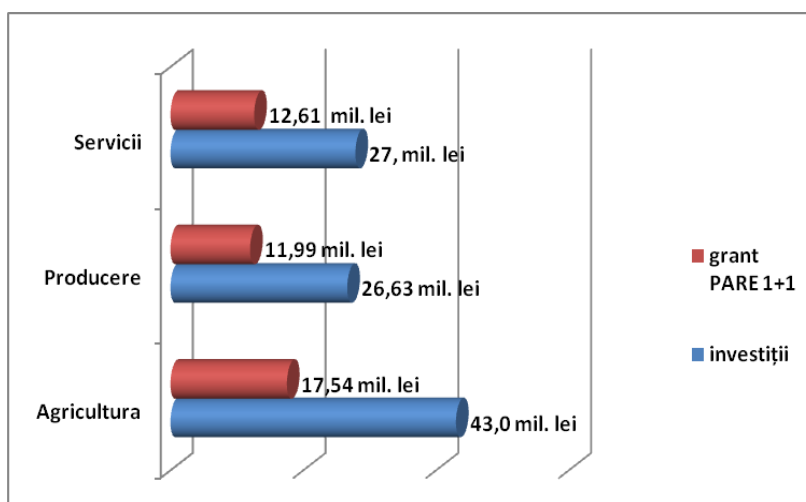
Agricultorii investesc în creșterea culturilor în spații protejate (construcția serelor).

În sectorul zootehnic sunt dezvoltate ferme de bovine, de iepuri, de caprine, de porcine, avicole.

Lucrătorii migranți investesc resursele financiare în ferme de chinchilla, blana cărora este destinată exportului.

Totodată, mierea produsă de întreprinderile din domeniul apiculturii este exportată peste hotarele țării.

Cu suportul Programului a fost inițiată o ferma de melci.

Domeniul industriei a atras investiții în sumă totală de 26,6 mil. MDL, inclusiv din cadrul PARE 1+1 fiind alocate cca 12 mil. MDL, după cum urmează:

- industria alimentarăproducerea peleților/brichetelor din biomasă
- prelucrarea lemnului
 - fabricarea articolelor din material plastic pentru construcții
 - fabricarea produselor din minerale nemetalifere
 - fabricarea produselor chimice
 - fabricarea elementelor din beton, ipsos si ciment

Este de menționat că fiecare leu acordat în domeniul industriei a atras **2,2 lei** investiții în economia națională.

De asemenea, sunt de evidențiat investițiile întreprinderilor din domeniul serviciilor, care, cumulativ, constituie **27,85 mil. MDL**, inclusiv din „PARE 1+1” - **12,6 mil. MDL**. Întreprinderile vizate desfășoară activitatea în următoarele domenii:

- IT
- Instruire auto
- sport
- medicină
- agro-turism
- întreținerea și repararea autovehiculelor
- frizerie
- alimentație publică
- activități de ambalare
- activități de întreținere și curățarea clădirilor
- transporturi mărfuri
- colectarea selectivă a deșeurilor.

Fiecare leu acordat din „PARE 1+1” a atras în domeniul prestării serviciilor **2,2 lei** investiții în economia națională.

b. Monitorizarea și evaluarea post-finanțare

Un element cheie al Programului PARE 1+1 este componenta de monitorizare și suport post-creare.

Procedura de monitorizare și evaluare are două funcții. În primul rând, se asigură mecanismul prin care ODIMM monitorizează progresul companiei-beneficiar în comparație cu planul de afaceri inițial incluzând utilizarea finanțării primite, respectarea procedurilor de utilizare etc. În al doilea rând, se asigură baza pentru elaborarea unei programe suport în vederea fortificării oricăror puncte slabe existente sau potențiale în dezvoltarea afacerilor și/sau acordarea instruirii sau consultanței necesare pentru sporirea sau maximizarea potențialului de afaceri.

La sfârșitul anului 2013, **54** beneficiari au absolvit Programul „PARE 1+1”, fiind monitorizați și consiliați în domeniul gestionării eficiente a afacerii pe parcursul a 24 luni din momentul primirii ultimei tranșe de resurse financiare nerambursabile.

În rezultat, s-a constatat că acestea derulează activitate antreprenorială cu succes, angajând cumulativ 522 persoane, inclusiv 256 femei (49%). Din numărul total al angajaților **83** sunt tineri cu vârsta până la 30 ani (16%).

În mediu, o întreprindere beneficiară de grant PARE 1+1 angajează 5 persoane.

La finele anului 2013, ODIMM a efectuat monitorizarea (în cadrul discuției telefonice) și a scos în evidență principalele probleme și obstacole cu care se confruntă antreprenorii.

Astfel, peste 50% din cei intervievați consideră că insuficiența forței de muncă ori slaba calificare a acestora este principalul obstacol pe care îl întâmpină în activitatea antreprenorială. Cel puțin 15% din întreprinzători au investit inclusiv în pregătirea profesională a salariaților nou-angajați.

Alte obstacole cu care se confrunta antreprenorii sunt:

- ✓ cadrul legal cu numeroase lacune;
- ✓ controalele dese și nejustificate ale organelor de control (Inspectoratul Fiscal, Inspekția Muncii);
- ✓ accesul limitat al tinerilor la credite;
- ✓ tergiversarea intenționată a procedurilor vamale de către organul de resort;
- ✓ antreprenorii care activează în domeniul agriculturii au evidențiat că în anul 2012 condițiile climaterice au fost nefavorabile, respectiv seceta/înghețurile au tergiversat sau stopat investițiile în ramurile legate implicit de cultura vegetală: creșterea animalelor (ferme de bovine, ovine și taurine, iepuri), producerea peleților/brichetelor din biomasă;
- ✓ unii antreprenori, s-au ciocnit de probleme birocratice în teritoriu (acordarea autorizațiilor, licențelor etc.).

Antreprenorii sunt recunoscători pentru suportul primit prin intermediul Programului „PARE 1+1” și își doresc să existe mai multe Programe și Proiecte de susținere a IMM.

Cererea pentru Program a crescut în anul 2013 față de anii precedenți, astfel, majoritatea indicatorilor înregistrați în 12 luni din 2013 au depășit rezultatele obținute cumulativ pe parcursul a 25 luni ale anilor 2010-2012.

Urmare analizei indicatorilor înregistrați în cadrul Programului, precum și a impactului acestuia, este de menționat următoarele:

- ✓ Cca 600 persoane au fost instruite în domeniul desfășurării unei afaceri, ceea ce a contribuit la sporirea abilităților de a gestiona o întreprindere, a sporit accesul la informații cu privire la diverse oportunități de dezvoltare a unei afaceri, la socializarea cu alți beneficiari de remitențe.

- ✓ Peste 430 antreprenori au elaborat un plan de afaceri, respectiv au prognozat activitatea întreprinderii pe un termen de cel puțin 3 ani de zile, beneficiind de consiliere referitor la rentabilitatea și oportunitatea implementării proiectului investițional.
- ✓ Concomitent, este pozitiv apreciat faptul, că jumătate din întreprinderile finanțate în cadrul „PARE 1+1” au fost **lansate** urmare a participării beneficiarilor de remitențe la Program (153 întreprinderi).
- ✓ Analiza pe gender elucidează faptul că 83 din totalul beneficiarilor PARE 1+1 sunt femei, respectiv 26,5% de întreprinderi sunt create și/sau administrate de femei.
- ✓ După criteriul de vârstă, este de evidențiat faptul că 47% dintre antreprenori sunt tineri cu vârsta până la 30 ani. Acest indicator este în creștere față de anii precedenți datorită faptului că, în anul 2013, legislația națională a fost armonizată cu cea internațională, respectiv vârsta tinerilor a fost majorată de la 30 ani la 35 ani. Astfel, în anul 2013, 103 tineri cu vârsta până la 35 ani au semnat contracte de finanțare nerambursabilă, inclusiv 66 persoane până la 30 ani și 37 persoane - între 31 și 35 ani.
- ✓ După numărul salariaților în întreprinderi, **evidențiem că beneficiarii “PARE 1+1” angajează cumulativ peste 1600 persoane, inclusiv:**
 - 45% femei;
 - 35% tineri cu vârsta până la 30 ani.
- ✓ Salariul mediu al unui angajat la întreprinderile beneficiare “PARE 1+1” reprezintă cca 2100 lei, 60% din antreprenori declarând că, urmare participării la Program, au majorat salariul muncitorilor.

2.3 Susținerea financiară a participării IMM la Expoziții și Târguri naționale

2.3.1 Susținerea participării agenților economici la Expoziții și târguri prin implementarea programului de subvenționare

În perioada de referință, ODIMM continuă implementarea **Programului de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții**. Scopul acestui Program este promovarea IMM-urilor pe piața locală și internațională prin intermediul activităților expoziționale organizate în Republica Moldova.

Grație acestui program întreprinderile micro și mici sunt susținute prin **rambursarea 50% din costul spațiului expozițional**. Suma maximală de subvenționare a întreprinderilor micro și mici, conform Regulamentului, nu poate depăși mărimea de 2000 de lei.

În anul 2013, au fost subvenționate **9 expoziții**: „Fabricat în Moldova”, „Moldconstruct”, „Moldenergy”, „Food & Drinks. Food Technology”, „Packaging. Depot”, „Furniture”, „Farmer”, „Moldagrotech” și „Fashion Expo”.

- a. În cadrul acestor expoziții au fost subvenționate în total 123 de companii în sumă totală de 187,1 mii lei. Mediatizarea programului se face cu ajutorul organizatorilor expozițiilor, banner-ul Programului fiind plasat pe site-urile partenerilor. De asemenea, fiecare manager transmite informația relevantă agentului economic la momentul înregistrării lui la expoziție.

- b. Este de menționat că, comparativ cu anul 2012, în anul 2013 numărul cererilor de subvenționare a participării la expoziții ~~le~~ s-a majorat substanțial, iar suma subvențiilor a crescut de 3,1 ori.

Informația cu privire la Programul de Subvenționare a IMM pentru a participa la târguri și expoziții a fost diseminată implicit în perioada derulării acestora. Participanților li s-au explicat condițiile de subvenționare, procedura de înscriere și li s-au oferit formulare de înscriere direct la stand.

III. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPT ÎN AFACERI

3.1 Susținerea activității Incubatoarelor de Afaceri (IA) din Soroca, Leova, Ștefan Vodă, Coșnița, Rezina, Sîngerei

a. Promovarea și mediatizarea activității IA la diverse evenimente tematice

În continuare este mediatizată informația despre activitatea incubatoarelor de afaceri existente, avantajele și impactul acestora în economiile locale.

În acest scop a fost elaborat Site-ul Rețelei Incubatoarelor de afaceri www.riam.odimm.md și create profile pe mai multe rețelele de socializare care sunt utilizate pentru promovarea și mediatizarea activităților Incubatoarelor de Afaceri din RM.

b. Organizarea activităților de perfecționare a capacităților administratorilor IA

Pe parcursul perioadei de raportare pentru Rezidenții Incubatoarelor de Afaceri și managerii acestora au fost organizate **24 sesiuni de instruire** pe diferite tematici: „Comunicare și negocieri în afaceri”, „Managementul timpului”, „Managementul financiar”, „Promovare și strategii de marketing”, „Politica vânzărilor”, „Managementul resurselor umane”, „Evidența și rapoarte fiscale” etc. Frecventarea cursurilor menționate are un impact semnificativ asupra dezvoltării aptitudinilor manageriale ale administratorilor IA, aplicarea metodelor eficiente de comunicare și conlucrare cu rezidenții incubatoarelor, identificarea unor instrumente noi în asigurarea durabilității IA.

La fel, managerii Incubatoarelor au participat la **seminarul „Aplicarea și gestionarea granturilor UE”** și au fost instruiți în cadrul „Academiei East-Invest”(9-14.09.2013).

La 23 septembrie 2013 a avut loc un **Workshop cu tematica “Specializare Inteligentă”** în cadrul căruia managerii Incubatoarelor au discutat un nou concept al politicii de inovare, creat pentru a promova utilizarea eficientă și efectivă a investițiilor publice în cercetare. Specializarea inteligentă are drept scop stimularea inovării la nivel regional și concentrarea asupra punctelor forte pentru a contribui la creșterea economică. În cadrul seminarului managerii au avut ocazia să înțeleagă conceptul de Specializare Inteligentă și să se materializeze cu bunele practici europene din domeniu de la experți din România, Italia, Finlanda și Belgia. Workshopul a fost susținut de Comisia Europeană prin intermediul instrumentului de asistență tehnică și schimb de informații - TAIEX.

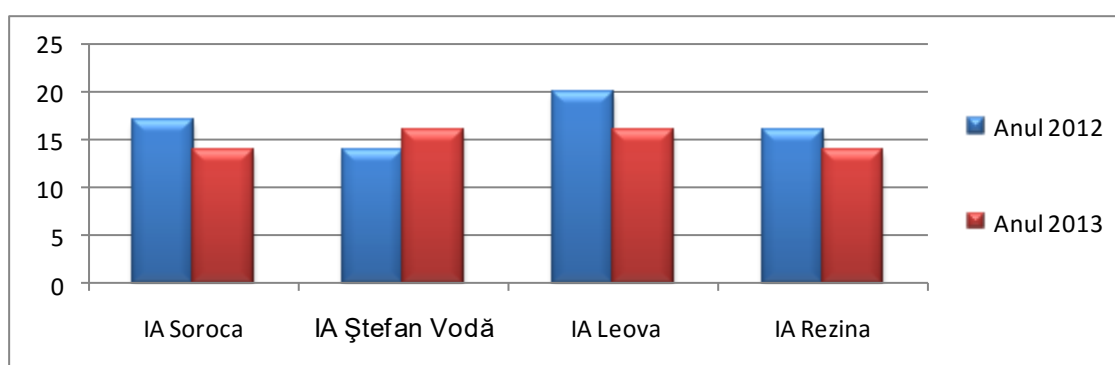
În cadrul **seminarului „Dezvoltarea capacităților manageriale ale conducătorilor Incubatoarelor de Afaceri”** pe parcursul a trei zile au fost întreprinse măsuri pentru crearea condițiilor de asociere și colaborare a BI existente. A fost prezentat Conceptul și Strategia pentru Crearea Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Republica Moldova, a fost discutat planul de acțiuni și mecanismul de funcționare a Rețelei BI. Managerii incubatoarelor au studiat procedurile de achiziții și raportare, au stabilit calendarul de întruniri și evenimente în cadrul RIAM.

c. Monitorizarea activității IA

Infrastructura de dezvoltare a sectorului IMM în Republica Moldova preconizează constituirea centrelor de suport în afaceri în localitățile rurale. În anul 2013 în rețeaua business incubatoarelor de afaceri au fost incluse 7 incubatoare, inclusiv 2 din acestea la nivel de constituire. În cadrul celor 5 incubatoare active sunt incubate 71 companii, care generează cumulativ 238 locuri de muncă, inclusiv 102 pentru femei, având tendința de extindere a procesului de producere și acordare a serviciilor, majorarea cifrei de afaceri și generarea de locuri noi de muncă. Întreprinderile incubate sunt susținute prin consultanță, instruire, suport tehnic din partea partenerilor de dezvoltare. În curs de dezvoltare continuă se află IA din Soroca, incubator - model, constituit în anul 2009 cu suportul Guvernului Norvegiei.

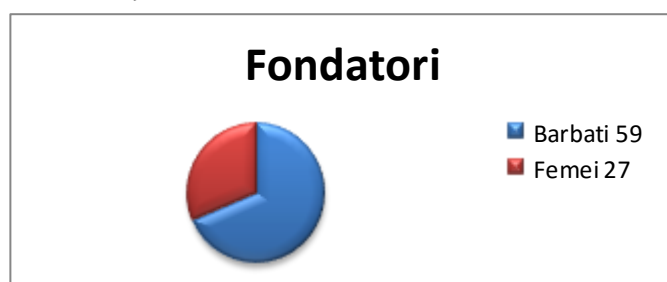
ODIMM coordonează activitatea IA menționate inclusiv prin calitatea sa de membru al Consiliului de Coordonare al IA.

Analiza comparativă a numărului de rezidenți din cadrul IA anul 2012-2013:

Menționăm că IA din r. Sîngerei și r. Dubăsari (s.Coșnița) au fost deschise în anul 2013 și se află în primul an de activitate.

Componența gender a fondatorilor companiilor rezidente ale IA la finele anului 2013:

Astfel, din 86 întreprinderi incubate în cadrul IA, 31% sunt creare și/sau gestionate de către femei.

Este important de menționat că companiile rezidente ale IA la finele anului 2013, au creat **371 locuri de muncă**, dintre care 53% sunt pentru femei.

Conform datelor la 31 decembrie 2013:

- **Incubatorul de Afaceri din Soroca:**

găzduiește 15 întreprinderi, 3 dintre care sunt fondate / administrate de femei și 2 - de către tineri. Întreprinderile incubate au creat 130 locuri de muncă, dintre care 75 (44%) sunt destinate femeilor.

Activitatea de succes a incubatorului este strâns legată de succesele rezidenților săi. În perioada de referință rezidenții incubatorului au creat 31 locuri noi de muncă, au atins o cifră de afacere de 6 240 mii lei, care este cu 9,7% mai mare comparativ cu aceeași perioadă a anului 2012.

În trimestru I 2013 au fost efectuate și organizate vizite de lucru la instituțiile de învățământ din or. Soroca, cu scopul promovării incubatorului în rândurile tinerilor.

De asemenea, a fost elaborat și aplicat proiectul "Poduri peste bariere" la programul SPA, finanțat de către CP din RM. Viitorii Beneficiari ai acestui proiect sunt elevii liceelor - „C. Stere”, „Petru Rareș”, „Alexandru Pușchin”, Colegiul Pedagogic din or. Soroca, care vor să activeze ca voluntari în organizațiile din proiect.

În luna septembrie a avut loc concursul „Cea mai buna idee de afacere”, prezentate de către echipele de elevi a Colegiului Pedagogic, Colegiului de Arte, LT „C. Stere”, LT „P. Rareș”.

În luna august incubatorul a fost vizitat de către Prim Ministrul Republicii Moldova. În cadrul acestei vizite rezidenții incubatorului avut posibilitate să vorbească despre constrângerile în procesul de dezvoltare a unei afaceri.

În parteneriat cu GIZ Moldova a fost organizat atelierul de lucru privind programele de cooperare transfrontalieră 2014-2020 (pentru raioanele: Soroca, Florești, Drochia).

În perioada 19 - 29 noiembrie IAS a organizat Săptămâna mondială a antreprenoriatului, care a inclus Ziua ușilor deschise, în cadrul căreia antreprenorii din IAS și-au prezentat produsele și serviciile. A fost organizată masa rotundă „Cum să devii antreprenor”, care a avut loc pe 22 noiembrie, cu implicarea Camerei de Comerț și Industrie, filiala Soroca. Elevii și studenții din Soroca au învățat, ce este necesar de a întreprinde pentru a deschide o afacere, dar și cum să administrezi un business viabil. Tinerii sunt implicați în activități de voluntariat, dar participă și la instruire, care le vor permite, pe viitor, să fie buni antreprenori.

Pe 25 și 26 noiembrie a avut loc Târgul locurilor de muncă din Incubator, la care rezidenții s-au întâlnit cu potențialii angajați.

Atelierul de lucru „Posibilități și resurse pentru creșterea businessului tău” a adunat reprezentanți de la 7 bănci comerciale din teritoriu, care-au prezentat ofertele și serviciile destinate IMM. La eveniment au participat reprezentanți ai administrației publice locale, ODIMM, Entranse, rezidenți, administrația IAS, parteneri de afaceri ai rezidenților.

- **Incubatorul de Afaceri din Ștefan-Vodă (IASV):**

La finele perioadei de raportare, în cadrul IASV activau 16 întreprinderi micro și mici, dintre care 14 companii prestări servicii și 2 companii din sfera producerii.

În vara anului 2013 rezidenții Incubatorului din Ștefan Vodă au fost gazdă celor din raionul Rezina, iar în toamna aceluiași an cei din raionul Ștefan Vodă au plecat în vizită la Rezina. Vizitele au contribuit la schimb de experiență între rezidenții incubatoarelor, stabilirea relațiilor de colaborare, acumularea experienței în gestionarea unei afaceri viabile. Au fost discutate avantajele rezidenților IA, rezultatele economico - financiare atinse de către companiile incubate, dificultățile în dezvoltarea afacerilor. Un rol deosebit a fost acordat parteneriatelor și extinderii relațiilor de afaceri.

La invitația managerului IASV, în scopul consolidării parteneriatelor și dezvoltării relațiilor de afaceri ai rezidenților, Incubatorul de Afaceri de pe lângă Academia de Studii Economice a RM a venit cu experiența proprie de consolidare a capacităților unui incubator de afaceri. La acest eveniment au fost invitați rezidenții Incubatorului și tineri de la școala profesională pentru a le se infiltra o motivație de lansare a afacerilor proprii.

Pe parcursul perioadei de raportare, IASV a gazduit și a organizat multiple evenimente, cursuri de instruire, seminare, ateliere de lucru menite să contribuie la dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale managerilor companiilor incubate, a agenților economici din raion. În parteneriat cu ODIMM, ENTRANSE, ONG ProruralInvest, ONG Familia Sănătoasă, AO CRAION CONTACT- Cahul au fost organizate 9 evenimente cu tematici diverse la care au participat 233 persoane. De asemenea, în cadrul IASV a fost organizat cursul de instruire a tinerilor în cadrul Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor.

IASV a fost gazda unei vizite de studiu internaționale, la care au participat experți din domeniul dezvoltării agricole și rurale din Republica Moldova, Romania, Slovacia; Ungaria, Slovenia și Bulgaria, în cadrul căreia s-a discutat despre măsurile necesare pentru transformarea eficientă a RM în vederea ajustării la cerințele UE.

În cadrul Săptămânii Europene a Întreprinderilor Mici și Mijlocii - 25-30 noiembrie, IASV a organizat Ziua Ușilor Deschise. Pe parcursul acestei zile au fost prezentate oportunități de dezvoltarea afacerilor, facilități oferite de stat, alte informații utile. Agenții economici din cadrul Instituției au oferit bonusuri, oferte rentabile, promovându-și serviciile și bunurile produse.

Instituția are ca parteneri de bază: ODIMM, Proiectul Entranse, Consiliul Raional Ștefan Vodă, Incubatoarele de Afaceri din Leova, Rezina, Soroca, Sîngerei, Dubăsari-Coșnița, Incubatorul de Afaceri de pe lângă ASEM, A.O. Corpul Păcii în RM, Organizația Junior Chamber International - JCI, Camera de Comerț și Industrie, ANOFM, Școala Profesională or. Ștefan Vodă, OIM, A.O. CONTACT-Cahul.

- **Incubatorul de Afaceri din Leova (IAL):**

În cadrul IAL activează **16** întreprinderi din domeniul producerii, prestatoare de servicii și de consultanță. Din numărul total de companii rezidente, **7** sunt fondate / administrate de femei și **10** - de către tineri. Au fost create **50 locuri de muncă**, inclusiv **51%** pentru femei.

În perioada de gestiune cifra de afaceri a antreprenorilor rezidenți a constituit circa **1316490 lei**.

IAL pune la dispoziția micilor antreprenori spații pentru producere și oferă serviciile aferente. Specialiștii IAL au acordat **consultanță** la **132** antreprenori din raionul Leova.

Echipa de management a IAL acordă atenție sporită promovării bunurilor și serviciilor prestate de către antreprenorii rezidenți, susținând dezvoltarea firmelor în atingerea unui nivel de stabilitate și autonomie, care le va permite părăsirea Incubatorului și funcționarea pe cont propriu, cu șanse crescute de a face față mediului concurențial.

În anul 2013, în cadrul IAL, au fost petrecute **46 de seminare și instruiri**, la care au participat circa **307** de rezidenți, antreprenori și elevi din raionul Leova.

- **Incubatorul de Afaceri din Rezina (IAR):**

La 23 noiembrie 2012, a avut loc deschiderea oficială a **Incubatorului de Afaceri Rezina**, cu participarea persoanelor oficiale din Republica Moldova și de peste hotare.

La momentul actual în cadrul Incubatorului sunt incubate **15** companii, dintre care **6** sunt fondate / administrate de femei. Din total companii rezidente a incubatorului, **5** sunt fondate sau gestionate de către tineri. Ca rezultat au fost create **48** locuri de munca, dintre care **50%** sunt pentru femei.

În vederea dezvoltării abilităților antreprenoriale ale managerilor companiilor incubate, pe parcursul perioadei raportate, IAR a gazduit următoarele evenimente:

- În parteneriat cu Proiectul ENTRANSE, ODIMM, AGEPI, au fost organizate **10 seminare de instruire** în cadrul Incubatorului și **2** seminare petrecute la Consiliul raional Rezina. Managerul IA, rezidenții și administrația locală au studiat: „Politica vânzărilor”, „Managementul resurselor Umane”, „Comunicare și negociere în afaceri”, „Managementul financiar”, „Managementul timpului”, „Promovarea și strategii de marketing”, „Accesul la finanțe în cadrul proiectelor”, „Rolul proprietății intelectuale în activitatea economică”, „Remitențele Dezvoltă Comunitățile din Moldova”, „Planificarea fiscală, impozite și situații financiare”.

- În parteneriat cu Junior Chamber International (JCI) Moldova, s-au petrecut:
 - 2 **întruniri** în cadrul căreia rezidenții din IAR au avut posibilitate de a intercala cu diverși agenți economici din capitală, de a prelua din din experiență și a prezenta afacerile proprii.
 - 1 **team-camping** în apropierea Mănăstirii Saharna cu scopul de a consolida grupurile de inițiativă și a facilita interacțiunea dintre membrii JCI.
- Au fost organizate 3 mese rotunde: „Strategii de dezvoltare a IMM”, „Dezvoltarea unei afaceri în regiune. Avantaje și Dezavantaje”, „Întâlnirea cu reprezentanții organelor de control”.
 - A fost organizat Târgul locurilor de muncă disponibile în IAR.
 - Atelierul de lucru cu genericul: Modalități de lansare a afacerii.
 - Expoziția produselor fabricate în incinta incubatorului.
 - În perioada raportată Instituția a fost vizitată de către experții de monitorizare UE, reprezentanții ODIMM, Agenția de Dezvoltare Rurală - Centru, Corpul Păcii, reprezentanții UNDP, Acces to Agriculture Finance Activity Officer, experți din de la organizația SIVA și PRONEO din Norvegia.

Cu suportul Voluntarului de la Corpul Păcii a fost elaborată o **pagină web** a IP „IAR” www.iarezina.weebly.com și **adresa poștală** a Instituției: ipiazina@mail.ru.

De asemenea, a fost elaborat și implementat cu succes un proiect, în urma căruia, rezidenții IAR au avut posibilitatea de a vizita alte incubatoare în Moldova, de a edita 500 de pliante informaționale pentru promovarea Incubatorului de Afaceri din Rezina (“Providing residents the opportunity to travel and network with other business incubators in Moldova as well as provide informational flyers to the local public to promote the BI of Rezina”).

Incubatorul de Afaceri Sîngerei:

La 08 august 2013 a avut loc deschiderea oficială a Instituției Publice Incubatorul de Afaceri din Sîngerei, în continuare IASg. Suprafața totală a sediului IASg este de 1237,7 m² cu posibilitatea de a găzdui companii de producere, prestatoare de servicii și de consultanță.

În cadrul IASg au fost incubate **15 întreprinderi micro și mici**, dintre care majoritatea reprezintă start-up, restul fiind companii recent înregistrate. Rezidenții IASg și-au extins aria de activitate, beneficiind de asistență tehnică la demararea afacerii, dezvoltarea și gestionarea acesteia. Conform datelor statistice, din numărul total de întreprinderi incubate **6** sunt fondate sau administrate de **femei**. Alte 5 afaceri sunt gestionate de tineri. Rezidenții IASg au creat **55 locuri de muncă**, dintre care 35% sunt pentru femei. Incubatorul este de profil mixt, care oferă antreprenorilor cu idei și planuri de afaceri viabile spații de producere și de prestare serviciilor.

Pe parcursul perioadei raportate, IASg a găzduit multiple evenimente menite să contribuie la dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale managerilor companiilor incubate.

În parteneriat cu Proiectul ENTRANSE au fost organizate 3 seminare de instruire, la care au participat 78 de persoane. Modulele de instruire au fost: “Comunicare și negocieri în afaceri”, “Managementul timpului prioritățile și principiile delegării” și „Probleme ale calculării și contabilizării impozitelor și taxelor. Tranziția la noile standarde de contabilitate”.

În parteneriat cu ONG ProruralInvest timp de 2 zile s-a desfășurat seminarul cu tematica „Suport în utilizarea remitențelor pentru crearea noilor afaceri și locurilor de muncă”. Ca rezultat au fost elaborate 2 planuri de afaceri și 2 rezidenți au beneficiat de o deplasare pentru schimb de experiență în România.

În cadrul Săptămânii Europene a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, la 28 noiembrie 2013 Incubatorul de Afaceri a organizat **Ziua Ușilor Deschise**. Pe parcursul acestei zile au fost acordate consultații, evidențiate oportunități de dezvoltare a afacerii proprii, facilitățile acordate de stat la acest capitol, altă informație utilă pentru tinerii din Business-club din cadrul

liceelor. A fost organizată o masă rotundă și un schimb de experiență dintre agenții economici din cadrul Instituției și tineri potențiali antreprenori.

Incubatorul de Afaceri din Coșnița, r. Dubăsari:

La data de 03 mai 2013 a avut loc deschiderea oficială a Instituției Publice Incubatorul de Afaceri din Coșnița, r. Dubăsari (IARD). Suprafața totală a sediului IARD este de 1026 m² și are posibilitate de a găzdui companii de producere, prestatoare de servicii și de consultanță.

În cadrul Incubatorului activează 10 întreprinderi dintre care 4 sunt fondate/administrate de femei. Din total companii rezidente, 4 sunt gestionate de tineri. De menționat că 8 rezidenți activează în domeniu prestări servicii, iar 2 companii în sfera producerii. Au fost create 31 locuri de muncă, dintre care 20% sunt pentru femei.

Instituția acordă servicii de consultanță pentru managerii și angajații IMM-urilor privind posibilitățile de accesare a resurselor financiare și informaționale. Prin urmare, unul din rezidenți a participat la Programul PARE 1+1, obținând finanțare nerambursabilă la procurarea utilajului.

- Pentru constituirea în anul 2013 a două Incubatoare de Afaceri a fost efectuată o analiză, bazată pe informația prezentată de Consiliile raionale privind disponibilitatea acestora de implicare, inclusiv cu mijloace financiare în crearea unui incubator de afaceri în teritoriul subordonat.

Ca rezultat, Consiliul de coordonare și monitorizare pentru crearea și dezvoltarea Business Incubatoarelor pe lângă MEC a aprobat r. Nisporeni și r. Ceadâr-Lunga pentru amplasarea incubatoarelor de afaceri noi (Proces verbal din 02.04.2013). În scopul asigurării procesului de constituire a incubatoarelor au fost întreprinse măsuri conform Planului de acțiuni aprobat.

Incubatorul de Afaceri din r. Ceadâr-Lunga:

- Au fost organizate deplasări la fața locului, pentru a evalua situația reală a clădirilor, amplasarea acestora și corespunderea criteriilor de eligibilitate.
- A fost semnat un Acord de colaborare între ODIMM și APL Ceadâr-lunga privind implementarea Proiectului de crearea Incubatorului de afaceri.
- A fost efectuată expertiza tehnică a imobilului destinat amplasării Incubatorului de Afaceri;
- A fost elaborat studiul de fezabilitate;
- Urmare desfășurării procedurii de achiziții publice a fost selectată compania de proiectare;
- Au fost efectuată expertiza și verificarea documentelor de proiect;
- A fost organizată și desfășurată procedura de achiziții publice în urma căreia a fost contractată compania de construcții care a startat reparația imobilului;
- A fost acordată asistența juridică în scopul înregistrării Incubatorului de afaceri ca entitate juridică fondată de APL;
- Concomitent, în r-ul Ceadâr-Lunga s-au efectuat campanii de mediatizare și conștientizare a rolului Incubatoarelor de Afaceri în dezvoltarea economică locală. Deasemenea a fost organizată procedura de selectare a managerului de incubator, de selectare a potențialilor rezidenți.

Incubatorul de Afaceri din r. Nisporeni:

- Au fost organizate deplasări la fața locului, pentru a evalua situația reală a clădirii.
- A fost semnat un Acord de colaborare între ODIMM și APL Nisporeni privind implementarea Proiectului de crearea Incubatorului de afaceri.
- A fost finisat procesul de legalizare și transmitere a imobilului destinat amplasării Incubatorului de afaceri de la balanța Ministerului Apărării la Consiliul raional Nisporeni.
- A fost efectuată expertiză tehnică a imobilului destinat amplasării Incubatorului de Afaceri, elaborată și verificată documentația de proiect;

- Au fost elaborate și verificate documentele de proiect;
- A fost lansată procedura de achiziții pentru selectarea antreprenorului general pentru reparația capitală a clădirii destinate amplasării IA.
- A fost elaborat studiul de fezabilitate;
- A fost acordată asistența juridică în scopul înregistrării Incubatorului de afaceri ca entitate juridică fondată de APL;
- Au fost organizate 2 sesiuni de mediatizare a rolului și efectului IA în mediul rural, cu participarea reprezentanților primăriilor, ONG, consilierilor locali, mediului de afaceri, inclusiv tinerilor.

3.3. Crearea și dezvoltarea Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Moldova (RIAM)

a. Constituirea RIAM

În scopul implementării Hotărârii Guvernului nr. 685 din 13.09.2012 privind Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Prioritatea 2.2, Obiectivul 2.2.4 care prevede sprijinirea înființării Incubatoarelor de Afaceri, a fost constituit Consiliul de coordonare și monitorizare a creării și dezvoltării Business Incubatoarelor.

Specialiștii ODIMM, cu implicarea unui expert în domeniul business incubatoarelor, a elaborat coceptul și Strategia de dezvoltare a Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Republica Moldova (RIAM). A fost creat pagina web a Rețelei, broșura de informare, logo-ul, comunicate de presă, a fost elaborat Acordul de parteneriat, reguli de aderare.

În scopul conștientizării necesităților creării unei platforme de cooperare, schimb de bune practici și experiențe, au fost organizate **cursurile de instruire** pentru managerii de incubatoare. La cursuri au participat experți de la Proiectul "Entrance 2 Your Business" și Proiectul de Asistență Tehnică de Suport Bugetar "Stimularea Economică în Zonele Rurale".

Ca rezultat a acestor evenimente managerii de incubatoare au hotărât constituirea unui Consiliu consultativ în scopul creării unei rețele de incubatoare de afaceri.

La 16 decembrie a fost **lansată Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri din Moldova (RIAM)** cu misiunea de a asigura succesul durabil, recunoașterea națională și internațională a incubatoarelor de afaceri din Republica Moldova și a rezidenților acestora. Membrii **fondatori ai Rețelei sunt șase Incubatoare de Afaceri din raioanele:** Soroca, Ștefan Vodă, Leova, Rezina, Sîngerei, Dubăsari și ODIMM.

La **evenimentul de lansare** a participat dl Dumitru Godoroja, viceministrul Economiei, reprezentanții Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, dna Speranța Olaru, dl Philip Santens, manager al Proiectului de Asistență Tehnică al UE pentru Suportul Bugetar Sectorial "Stimularea Economică în Zonele Rurale" (ESRA), precum și dna Lucia Ușurelu, vicedirector al proiectului Entrance 2 Your Business.

În cadrul evenimentului Dna Iulia Iabanji, Directorul General ODIMM și conducătorii Incubatoarelor de Afaceri din raioanele Soroca, Ștefan Vodă, Leova, Rezina, Sîngerei și Dubăsari au semnat Acordul de Asociere a Incubatoarelor de Afaceri în cadrul Rețelei Incubatoarelor de afaceri din Moldova (RIAM).

Prin activitatea sa, RIAM va contribui la promovarea principiilor de incubare a afacerilor în rândul populației și în special a antreprenorilor începători, extinderea capacităților de dezvoltare a Incubatoarelor de Afaceri și a rezidenților acestora.

b. Promovarea și mediatizarea activității RIAM

În scopul promovării și mediatizării Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Moldova (RIAM) au fost create pagina web www.riam.odimm.md, profile pe rețelele de socializare, precum și e-mail pentru corespondență.

Deasemenea, în perioada de raportare a fost elaborat logo-ul și sloganul Rețelei, broșuri de informare și comunicate de presă.

3.2 Menținerea activităților în cadrul Enterprise Europe Network (EEN)

a. Acordarea consultațiilor privind serviciile oferite de EEN

ODIMM, în parteneriat cu Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic și Camera de Comerț și Industrie sunt Partenerii **Enterprise Europe Network (în continuare EEN)** în Republica Moldova, contractul EEN fiind semnat în septembrie 2011.

Scopul Enterprise Europe Network este de a ajuta întreprinderile mici și mijlocii să-și dezvolte potențialul de inovare și să le sensibilizeze cu privire la politicile Comisiei. Lansată în septembrie 2008, această nouă inițiativă a Comisiei Europene oferă antreprenorilor un serviciu de tip **ghiseu unic**, la care să poată solicita consiliere și să beneficieze de o gamă vastă de **servicii de susținere a afacerilor** ușor accesibile. Astfel, în cadrul rețelei EEN, ODIMM oferă servicii de informare, cooperare în afaceri, internaționalizare și promovare a inovării.

EEN reprezintă o rețea europeană, ce reunește peste 580 organizații de susținere a business-ului din 49 de țări și oferă următoarele **tipuri de servicii întreprinderilor mici și mijlocii**:

- identificarea partenerilor de afaceri și internaționalizare,
- transferul de tehnologii,
- accesul la fonduri europene,
- programe de finanțare a proiectelor de cercetare,
- informații privind reglementările și standardele UE,
- informații privind drepturile proprietății intelectuale.

Rețeaua EEN oferă următoarele **oportunități**:

- Oferă o gamă largă de servicii pentru susținerea internaționalizării și transferului tehnologic în cadrul întreprinderilor;
- Sporește competitivitatea și a capacitatea de inovare a publicului-țintă - IMM-urile;
- Creează parteneriate de afaceri și tehnologice durabile între întreprinderile din Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- Promovează cercetările și spiritul inovator în cadrul întreprinderilor;
- Promovează spiritul de întreprinzător în cadrul organizațiilor de cercetare, inovare și transfer tehnologic.

În perioada de referință în cadrul Rețelei au fost acordate cca **300 de consultații**, unde au fost relatate oportunitățile și serviciile oferite de EEN.

b. Participarea la evenimentele în promovarea EEN în rândul IMM autohtone

Pentru o promovare mai activă, au fost organizate sesiuni informative în incubatoarele de afaceri create de ODIMM. În cooperare cu AGEPI, au fost oferite sesiuni de informare privind drepturile proprietății intelectuale în RM și UE.

La toate evenimentele locale și/sau regionale organizate de către ODIMM a fost desimnată informația referitor la rețea. Totodată, a fost oferită asistență individualizată și îndrumare pentru participarea IMM-urilor din Moldova la inițiative, proiecte și programe europene, iar oferirea serviciilor de consultanță și asistență individualizată în domeniul internaționalizării și inovării, a avut un mare impact, în special în rândul tinerilor antreprenori. Asigurarea de asistență practică și consiliere pentru întreprinderi reprezintă doar unul dintre modurile în care ODIMM prin rețeau EEN poate ajuta IMM-urile.

3.3. Implementarea Proiectului “Black Sea Network for Regional Development” (BlasNET)

Proiectul „Rețeaua Mării Negre pentru Dezvoltare Regională” (*BlasNET*) s-a desfășurat sub egida Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre, cu o durată de 24 de luni și cu implicarea a 6 parteneri din diferite țări.

Proiectul BlasNET a fost finanțat în segmentul de Prioritate 1 al Programului, și anume: „Sprijinirea parteneriatelor transfrontaliere în vederea dezvoltării economice și sociale bazate pe utilizarea în comun a resurselor”.

Scopul Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre a fost de a contribui la o dezvoltare economică și socială mai puternică și sustenabilă a regiunilor limitrofe Bazinului Mării Negre.

Proiectul în parteneriat BlasNET a cuprins organizații care reprezintă IMM-uri și a promova inovația din 6 țări:

- *Agencia Regională pentru Antreprenoriat și Inovații - Varna (RAPIV, Bulgaria);*
- *Universitatea Aristotel din Salonic, Comitetul de Cercetare privind Inovația Urbană și Regională (URENIO, Grecia);*
- *Patronatul Întreprinderilor Mici și Mijlocii Constanța (PIMM Constanta, Romania);*
- *Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM, Moldova);*
- *Agencia pentru Dezvoltare Economică din Sevastopol (AEDS, Ucraina);*
- *Odisseus Liguria Innovation Technologies s.c.r.l. (Italia).*

Proiectul BlasNET s-a adresat nevoilor și aspirațiilor de dezvoltare ale IMM-urilor în trei sectoare (turism, industrie maritimă și TIC) în cinci țări participante. Scopul proiectului BlasNET a fost de a atinge o creștere economică durabilă a regiunilor-partenere în cadrul proiectului, precum și de a îmbunătăți competitivitatea IMM-urilor și performanța lor pe piețele internaționale prin creșterea potențialului lor și stimularea cooperării între actorii regionali.

a. Elaborarea studiului privind necesitățile IMM-urilor în serviciile prestatorilor de servicii în afaceri

În cadrul Proiectului BlasNET, a fost elaborată o analiză în detaliu a Sectorului IMM-urilor din Bazinul Mării Negre. Cu ajutorul unor experți din regiune, au fost elaborate analize pentru sectoarele economice prioritare din țările bazinului Mării Negre cum ar fi turismul, industria navală și tehnologia informației și comunicării.

Aceste analize au contribuit la determinarea necesităților IMM-urilor pentru servicii de asistență și au pus bazele creării „Rețelei Mării Negre pentru Dezvoltare Regională”.

ODIMM, împreună cu grupul de lucru, a efectuat o analiză regională a necesităților sectorului IMM pentru servicii de asistență de afaceri, a situației actuale a furnizorilor de servicii pentru IMM-uri și a infrastructurii de afaceri. Ulterior, analiza efectuată de ODIMM a fost

integrată într-un raport comun pentru toate regiunile bazinului Mării Negre de către partenerul URENIO.

Rapoartele au fost elaborate în urma cercetărilor aprofundate și a **analizelor necesităților sectorului IMM**, identificate în baza unui chestionar care a abordat următoarele aspecte generale:

- Necesitățile IMM-urilor pentru asistență externă
- Cooperarea cu organizațiile care sprijină IMM-urile
- Prioritățile pentru politica de stat în sprijinirea dezvoltării IMM-urilor
- Acces la finanțare
- Probleme regulatorii și obstacole

În pofida diferențelor mari între cele trei sectoare, pe de o parte, precum și între cele cinci țări, pe de altă parte, IMM-urile din regiune se confruntă (în mare măsură) cu aceleași probleme și provocări.

Cea mai mare provocare din sectorul IMM o reprezintă confruntarea cu efectele crizei economice mondiale, care limitează în continuare consumul, reduce lichiditățile și oferă o perspectivă pesimistă asupra domeniului investițiilor. La fel de important și relevant este accesul limitat la instituțiile financiare, o problemă care a persistat în sectorul IMM-urilor chiar și dinaintea crizei.

A treia problemă este nivelul scăzut de implementare a CDI (cercetare, dezvoltare și inovare) în întreprinderi, precum și legăturile slabe sau non-existente între IMM și cercetarea academică. Având în vedere faptul că toate sectoarele se confruntă cu provocări tehnologice și structurale care trebuie să fie abordate prin creșterea inovației (de ex. Provocările de mediu pentru transportul maritim și turism, natura globală a concurenței în domeniul TIC), lipsa unor astfel de legături se poate dovedi a fi crucială în viitor.

O altă problemă comună pentru toate sectoarele și țările pare a fi indisponibilitatea (sau nivelul scăzut de funcționalitate) mecanismelor de sprijin și a intermediarilor care ajută IMM-urile să depășească dificultățile întâmpinate și să stabilească relații de parteneriat cu IMM-uri, academicieni, experți.

În cele din urmă, trebuie remarcat faptul că toate IMM-urile sunt nemulțumite de politica de stat în regiunile lor și necesită mai multă asistență din partea Guvernului în scopul simplificării procedurilor, reducerii birocrăției, facilitării accesului la finanțare, etc.

b. Crearea rețelei regionale a IMM-urilor statelor bazinului Mării Negre

Procesul de creare și dezvoltare a rețelei BlasNET este separat în trei etape:

Etapa 1: Premise pentru crearea BlasNET

Etapa 2: Formarea BlasNET

Etapa 3: Management-ul BlasNET

„Rețeaua Mării Negre pentru Dezvoltare Regională” este compusă din organizații care sprijină IMM-urile (agenții de dezvoltare a afacerilor, organizații care reprezintă IMM-urile, incubatoare de afaceri, camere de comerț și industrie, experți din mediul universitar și de afaceri) și creează un mediu de informație sustenabil în regiunea Bazinului Marii Negre.

Rețeaua BlasNET contribuie la creșterea competitivității IMM-urilor și a performanței acestora pe piețele internaționale, creează condiții pentru un mediu informațional durabil pentru IMM-urile din regiunea bazinului Mării Negre.

În conformitate cu structura organizatorică propusă, următoarele Grupuri de Lucru au fost formate de către fondatorii rețelei și următoarele **servicii sunt furnizate:**

- **Promovarea exportului**
 - Oferirea informației cu privire la noi posibilități de piață
 - Susținerea strategiilor de marketing internațional
 - Încurajarea activităților comune de marketing
 - Desfășurarea activităților de lobby
- **Evenimente de afaceri**
 - Evenimente cu caracter informativ pe diverse tematici
 - Forumuri și discuții
- **Instruire și educație**
 - Învățământul profesional continuu
 - Instruire în cadrul companiei
 - Dezvoltarea competențelor
- **Lobby-ul și comunicarea**
 - Elaborarea planului de comunicare pentru atragerea noilor membri
 - Întocmirea planului de comunicare pentru menținerea relațiilor între parteneri și membri
 - Elaborarea planului de comunicare pentru publicul extern
- **Dezvoltarea cluster-ului**
 - Analiza potențialului de cluster
 - Cartografierea clusterelor
 - Asistență la dezvoltarea clusterelor

Principalele rezultate ale proiectului BlasNET includ:

- *Analiza Comună a situației actuale a sectorului IMM și a organizațiilor care sprijină IMM-uri din Regiunea Bazinului Mării Negre;*

Analiza Comună prezintă rezultatele cumulativ, cu scopul de a oferi o imagine de ansamblu a IMM-urilor din cele trei sectoare prioritare (industria maritimă, turism și TIC). De asemenea, în baza unui sondaj detaliat, efectuat de fiecare partener, a fost elaborată analiza SWOT a fiecărui sector.

- *Raportul cu măsuri concrete pentru cooperarea în afaceri între regiunile partenere;*

În baza concluziilor studiului și rezultatelor chestionarelor completate de IMM-uri, ODIMM a elaborat un set de recomandări și măsuri pentru politici de cooperarea în afaceri între parteneri, pentru factorii de decizie regionali și autoritățile locale pentru a planifica activitățile corespunzătoare menite să sprijine ameliorarea sectorului IMM-urilor din regiune.

Autoritățile naționale și locale trebuie să recunoască importanța sectorului IMM-urilor și să construiască politici care vor facilita dezvoltarea și creșterea IMM-urilor, în același timp, încercând să atragă investiții străine directe și corporațiile multinaționale, în regiunea lor.

- *Conferințe, seminare și workshop-uri internaționale dedicate dezvoltării regionale și sprijinirii antreprenoriatului și IMM-urilor;*

În cadrul proiectului au fost organizate o serie de evenimente adresate companiilor, administrațiilor, ONG-urilor și mediului academic. Aceste evenimente au avut ca obiectiv principal atât comunicarea problemelor și perspectivelor partenerilor, cât și diseminarea realizărilor proiectului.

- *Modele de Bună Practică la nivel regional;*

În cadrul Proiectului, modele de bună practică în cele trei sectoare pilot (industrie maritimă, TIC, turism) au fost colectate și identificate de către Parteneri, contribuindu-se astfel la crearea Rețelei Mării Negre pentru Dezvoltare Regională. Bunele practici trebuie să facă distincția și să arăte experiența întreprinderilor, cu scopul de a evidenția capacitatea acestora de creare a unei afaceri de succes, având în vedere deficitul de resurse și să se adapteze la un mediu economic aflat într-o continuă schimbare.

În procesul de colectare și evaluare a Bunelor Practici, partenerii au luat în considerare faptul că acestea vor sta la temelia viitoarei Rețele Mării Negre pentru Dezvoltarea Regională.

- *Elaborarea Rețelei BlasNET.*

Rețeaua BlasNET a atins scopul Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre de a contribui la o dezvoltare economică și socială mai durabilă a regiunilor limitrofe Bazinului Mării Negre. Rețeaua sprijină dezvoltarea IMM-urilor din regiunea bazinului Mării Negre, oferă oportunități pentru stabilirea relațiilor de colaborare eficientă, durabilă și sustenabilă.

Platforma on-line a Rețelei BlasNET poate fi accesată pe următoarea pagină web:

www.blasnet.eu .

3.4 Implementarea Proiectului „Rețeaua Regională a Incubatoarelor de Afaceri - Black-Sea BI-Net”

În perioada de referință, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) în calitate de aplicant și partener lider, a lansat **Proiectul „Rețeaua Regională a Incubatoarelor de Afaceri” (BI-Net)**, în cadrul Programului de Cooperare transfrontalieră în Bazinul Mării Negre 2007 - 2013, finanțat de către Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat (IEVP) și de către Instrumentul de Asistență pentru Preaderare (IPA).

Obiectivul General al proiectului este de a accelera dezvoltarea economiei productive și de îmbunătăți cooperarea în regiunea Mării Negre.

Grupul țintă este reprezentat de către organizațiile de sprijinire a afacerilor, autoritățile publice la nivel local și central, incubatoarele de afaceri, IMM-urile incubate, IMM-uri orientate către piețele externe din Bazinul Mării Negre.

Rezultate estimate: Crearea rețelei BI-NET, îmbunătățirea capacităților administrative și de export, schimb de know-how și bune practici în cadrul țărilor participante.

Aria de acoperire a proiectului:

- **Republica Moldova** - toate regiunile;
- **Grecia** - NUTS II - Kentriki Makedonia și Anatoliki Makedonia - Thraki;
- **Romania** - NUTS II - Sud-Est;
- **Armenia** - toate regiunile;
- **Ucraina** - Odessa, Mykolayivska, Khersonska, Zaporizhska și Donetska Oblast, Republica Autonomă Crimeea și Orașul Sevastopol);
- **Turcia** - NUTS II - Regiunea Istanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Zonguldak, Kastamonu, Samsun și Trabzon.

Activitățile de baza ale proiectului realizate pe parcursul perioadei de referință:

- Întru mediatizarea Proiectului BI-Net, au fost organizate **2 Conferințe de lansare**: în Turcia - 21 mai curent și Republica Moldova - 19 iulie 2013.
- În scopul mediatizării Proiectului BI-Net, au fost elaborate **materialele distributive**: Carnete- 500 exemplare, pixuri - 500 exemplare și 1000 pliante care au fost transmise partenerilor pentru răspândire potențialilor beneficiari ai rețelei.
- Au demarat activitățile de creare a **paginii web a Proiectului** cu adresa www.bi-net.eu . Pagina web va facilita promovarea proiectului, va servi drept platformă pentru comunicarea între membrii și beneficiarii proiectului. De asemenea, vor fi publicate materiale informative și studii dedicate domeniului de incubare a afacerilor.
- A fost elaborată **cartografia incubatoarelor de afaceri** din țările partenere. Astfel au fost identificate 17 organizații de suport în afaceri - potențiali fondatori ai rețelei BI-Net.
- În perioada 2-4 Octombrie 2013 , a ODIMM a participat în cadrul unui **workshop** în care a fost prezentată experiența Armeniei în domeniul dezvoltării incubatoarelor de afaceri. Scopul evenimentului a fost sporirea cunoștințelor în domeniul creării Incubatoarelor de afaceri, crearea rețelelor de afaceri și identificarea rolului părților implicate în networking. În cadrul evenimentului a fost prezentat un nou concept de atelier de lucru „Business Cafe”. Este de menționat, că discuțiile în cadrul acestui workshop au contribuit la elaborarea unui Ghid „Cum să creezi și să operezi un Incubator de afaceri” care a fost publicat online.
- În perioada 18-20 noiembrie 2013 în Grecia a fost organizat un **Training** destinat punctelor de contact (focal point) din cadrul proiectului BI-Net. Seminarul a fost organizat de către Organizația pentru Cooperare în Cadrul Regional European, cu ajutorul experților externi și a reprezentanților incubatoarelor din Grecia. Obiectivele principale ale seminarului au fost: identificarea necesităților și oportunităților pentru incubatoarele de afaceri și crearea unui cadru pentru o mai buna conexiune cu IMM; analiza importanței incubatoarelor de afaceri pentru societate; definirea metodelor bazate pe bunele practici pentru a ajuta Experții rețelei BI-Net să-și asume un rol activ în suportul incubatoarelor de afaceri cu privire la serviciile oferite IMM-urilor.

IV. PROMOVAREA DIALOGULUI PUBLIC-PRIVAT

4.1 Efectuarea analizei politicilor în domeniul dezvoltării sectorului IMM în cooperare cu OECD și Ministerul Economiei

Pe parcursul anului 2013 a continuat implementarea celei de-a III-a (ultimei) faze a Proiectului Multianual de Susținere a Politicilor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii în Republica Moldova. Pe parcursul acestei etape au fost elaborate recomandări de politici pentru îmbunătățirea accesului IMM-urilor la resurse financiare și consolidarea serviciilor de suport în afaceri. În contextul lansării Strategiei pentru Dezvoltarea IMM-urilor 2012-2020, au fost elaborate două studii ce urmează să contribuie la viitoarele proiecte de susținere a dezvoltării IMM-urilor:

- *„Îmbunătățirea accesului IMM la resurse financiare”*
- *„Consolidarea infrastructurii de suport în afaceri”*

Pentru elaborarea studiilor susmenționate, pe parcursul anului 2013, echipa Diviziei Dezvoltării Sectorului Privat a OCDE, ODIMM, experții locali și internaționali, au desfășurat cercetări de birou, au participat la 3 misiuni de informare și consultare cu cca 40 de actori locali (antreprenori, instituții de suport în afaceri, instituții de finanțare și microfinanțare). De asemenea, au fost efectuate trei sondaje ce acoperă furnizorii și utilizatorii de servicii de suport în afaceri și IMM-urile, care au obținut finanțare externă.

Variantele finale ale studiilor au fost puse în discuție în cadrul atelierului de lucru **“Dezvoltarea IMM-urilor în Republica Moldova: Îmbunătățirea Accesului la Finanțare și Consolidarea Serviciilor de Dezvoltare a Afacerilor”**, organizat la 27 iunie 2013. Scopul atelierului a fost de a prezenta studiile referitoare la analiza necesităților de finanțare a IMM și a infrastructurii de suport în afaceri, elaborate în cadrul Proiectului Multianual de Susținere a Politicilor pentru IMM.

Este de menționat că:

1. **Studiul privind accesul la finanțare pentru IMM** în Republică Moldova a trecut în revistă:
 - (1) rolul accesului la finanțare pentru dezvoltarea IMM-urilor;
 - (2) mediul macroeconomic și cadrul de reglementare în RM;
 - (3) sursele de finanțare externă pentru IMM-uri în RM;
 - (4) nevoile IMM-urilor pentru finanțare în RM;
 - (5) recomandări de politici pentru îmbunătățirea accesului IMM-urilor la finanțare în RM.
2. **Studiul privind dezvoltarea serviciilor de afaceri** în Republic Moldova a prevăzut o evaluare a:
 - (1) infrastructurii serviciilor de dezvoltare a afacerilor pentru dezvoltarea IMM-urilor;
 - (2) infrastructurii serviciilor de dezvoltare a afacerilor în RM;
 - (3) cererea și ofertă de SDA în RM;
 - (4) foii de parcurs pentru politicile de consolidare a SDA în RM.

Ulterior, în baza studiilor definitive au fost organizate alte 2 ateliere de lucru:

- 10 octombrie 2013 - „Evaluarea comparativă a Republicii Moldova: îmbunătățirea accesului la resurse financiare”
- 11 octombrie 2013 - „Evaluarea comparativă a Republicii Moldova: consolidarea infrastructurii de suport în afaceri”

Aceste ateliere de lucru ce au vizat *Evaluarea comparativă a Republicii Moldova cu scopul de a pune în discuții recomandările de politici elaborate de OCDE în baza studiilor efectuate anterior, precum și de a analiza experiențele similare ale altor state.* Aceste evaluări comparative au contribuit la definitivarea analizei comparative a reformelor Republicii Moldova în domeniul politicilor pentru IMM, ce au fost prezentate în cadrul mesei rotunde „OECD Eurasia Competitiveness” din decembrie 2013.

4.2 Analiza sectorului IMM

Deoarece în activitatea ODIMM promovarea și dezvoltarea antreprenorialului reprezintă un obiectiv prioritar în perioada noiembrie-decembrie 2013 a fost efectuată **analiza sectorului IMM pe perioada 2008-2012** care se axată pe următoarele aspecte:

- ✓ Evoluția sectorului IMM -urilor pe perioada 2008 - 2012
- ✓ Rolul IMM în economie și crearea locurilor de muncă
- ✓ Accesul la surse de finanțare pentru IMM-uri
- ✓ Politica de dezvoltare;
- ✓ Cadrul juridic care reglementează sectorul IMM-uri.
- ✓ Oportunitățile economice pentru micii întreprinzători.

Urmare analizei efectuate, în scopul îmbunătățirii mediului de afaceri pentru IMM sunt bine venite de realizat următoarele acțiuni și măsuri:

- a. Dezvoltarea infrastructurii incubatoarelor de afaceri. Crearea în cadrul incubatoarelor de afaceri a unor centre de consultanță în afaceri;
- b. Susținerea și încurajarea formării clusterelor și asociațiilor, inclusiv în cadrul incubatoarelor de afaceri;
- c. Dezvoltarea rețelei Enterprise Europe Network (EEN);
- d. Elaborarea unui program de finanțate pentru sprijinirea antreprenorilor aflați în dificultate și oferirea unei a doua șanse antreprenorilor;
- e. Crearea fondului de capital de risc pentru finanțarea proiectelor de investiții ale IMM-urilor inovative. Lansarea noilor scheme de suport în afaceri pentru întreprinderile inovatoare, încurajarea creării unor modele de afaceri inovatoare;
- f. Perfecționarea și dezvoltarea programelor de finanțare (PARE 1+1; PNAET,FGC, GEA, subvenționarea expozițiilor, elaborarea altor programe de finanțare pentru susținerea IMM);
- g. Elaborarea noilor programe și instrumente de finanțare pentru microîntreprinderi:
 - Implementarea programului de finanțare care va permite transformarea eșecului în succes: a doua șansă pentru falimentari onești.
 - Conform datelor de la Camera Înregistrării de stat 2 companii din 5 ajung să falimenteze. Statisticile indică faptul că majoritatea falimentelor (96%) sunt cauzate de un lanț de plăți întârziate. După lichidarea întreprinderilor, persoanele ale căror societăți au intrat în faliment, sunt stigmatizate și se confruntă cu dificultăți legate de obținerea finanțării pentru dezvoltarea unei noi întreprinderi.

- Elaborarea unui program de finanțare pentru persoanele în vârstă. Aceste persoane reprezintă o resursă valoroasă pentru antreprenariat. Între 1990 și 2012, proporția cetățenilor cu vârsta de peste 50 de ani a crescut considerabil. Un număr din ce în ce mai mare de adulți cu studii avansate, cu o experiență bogată pensionează anual. Angajarea persoanelor nominalizate în activitățile de consultanță a întreprinderilor, inclusiv administrate de tineri și ai celor care se află în dificultate, va asigura transferul de cunoștințe între generații, valorificând la maximum experiența bogată acumulată.

h. Internaționalizarea IMM-urilor (de comun cu MIEPO):

- Elaborarea programului de finanțare pentru societățile exportatoare care doresc să certifice un produs nou pe piața externă asigurând internaționalizarea întreprinderilor pe piețele țărilor UE.
- Elaborarea programului de finanțare cu privire la promovarea exportului sub formă de credit. Acest program va contribui la promovarea eficientă a exporturilor IMM-urilor prin oferirea unui credit la condiții avantajoase pentru IMM.
- Încheierea acordurilor de colaborare cu organizații din UE pentru schimbul de experiență a antreprenorilor IMM-urilor; (deplasări la locul de producere a companiilor de succes din alte state, învățarea tehnologiilor noi, etc.).

i. Aspecte fiscale, vamale, altele:

- Stimularea investițiilor în mijloace fixe - anularea sau eșalonarea pe o perioadă de 3 ani a TVA la import pentru IMM, care investesc în fonduri fixe introducându-le în capitalul statutar;
- anularea impozitului pe venit pentru IMM-uri pe perioada de 3 ani, care reinvestesc profitul în fonduri fixe și majorează capitalul statutar;
- simplificarea procedurilor de licențiere, autorizare, procedurilor de import, procedurilor de înregistrare, lichidare etc.;
- simplificarea legislației fiscale pentru microîntreprinderi;

j. Dezvoltarea metodologiei de monitorizare și evaluare statistică a IMM de către Biroul Național de Statistică, care va permite analiza sectorului IMM și elaborarea instrumentelor corespunzătoare pentru susținerea și încurajarea sectorului.

4.3 Menținerea procesului de comunicare cu mediul de afaceri

a. Organizarea meselor rotunde tematice cu participarea antreprenorilor

În scopul menținerii procesului de comunicare cu mediul de afaceri, ODIMM a organizat o serie de **evenimente și conferințe** la care au fost invitați antreprenori din toate ramurile economiei.

- La 1 februarie, a fost organizată **Conferința „Împreună creăm viitorul acasă”** cu participarea a circa 100 de persoane.
- La 4 octombrie a fost organizat **seminarul „Secretele comunicării eficiente”** în cadrul expoziției „B2B Expo”, la care au fost invitate băncile partenere, organizații de microfinanțare.
- În perioada 2-4 octombrie 2013, ODIMM a participat în calitate de partener și cu **stand în cadrul expoziției „B2B Expo”**. Pe parcursul expoziției au fost diseminate pliante despre

programele ODIMM precum și organizat un seminar pentru antreprenori în domeniul comunicării și negocierii.

- În perioada 15 noiembrie - 6 decembrie, ODIMM a participat la **ședințele de informare** privind facilitarea accesului la finanțe a antreprenorilor din domeniul agricol. În cadrul sesiunilor a fost prezentat, în special, Fondul de Garantare a Creditelor. Întreunirile au fost organizate de către Fondul Provocările Mileniului în vederea promovării Programului Compact. Sesiunile s-au petrecut în 15 localități: Nisporeni, Ungheni, Orhei, Telenești, Călărași, Strășeni, Cahul, Hîncești, Anenii Noi, Leova, Cantemir, Comrat, Criuleni, Ustia, Chișinău. Cumulativ au participat peste 600 persoane, inclusiv tineri.
- **Conferința Internațională a IMM** s-a desfășurat în cadrul săptămânii internaționale a IMM la 26 noiembrie 2013 sub genericul „Competențe-Competitivitate-Creștere”, cu participarea a circa 290 de persoane, reprezentanți ai instituțiilor de stat, organismelor internaționale, mediului de afaceri, ONG, mass-media.
- ODIMM a participat cu **stand în cadrul expoziției „FABRICAT în MOLDOVA”**. Pe durata expoziției au fost acordate consultații vizitatorilor expoziției cu privire la oportunitățile de dezvoltare a afacerilor proprii.
- La data 20 noiembrie 2013, ODIMM, în parteneriat cu Programul German „Senior Experten Service”, a desfășurat **seminarul de informare** privind „Oportunitățile și condițiile de a beneficia de consultanță și suport antreprenorial european” destinat antreprenorilor cu experiență în domeniu.
- La 17 decembrie a fost organizată întâlnirea femeilor antreprenoare cu genericul **„Femeile antreprenoare la o ceașcă de ceai cu dl Valeriu LAZĂR”** cu participarea dnei Jolanta Chelminska, Voievod al regiunii Lodz, Polonia și dlui Valeriu Lazăr, Viceprim-ministru, ministru al economiei. La eveniment au participat 50 de antreprenoare, ce activează în domeniul prestări servicii în turism, contabilitate, industria ușoară, industria alimentară, etc. Acestea s-au arătat încântate de inițiativă și și-au exprimat dorința a participa pe viitor la asemenea întruniri.

b. Prezentarea oportunităților de dezvoltare și a proiectelor/ programelor de asistență a IMM-urilor

ODIMM a participat cu stand la Târguri și Expoziții, unde antreprenorii actuali și potențiali au fost consultați cu privire la posibilitățile dezvoltării propriei afaceri și suportul de care pot beneficia prin intermediul programelor ODIMM:

- ✓ Ediția a XII-a a Expoziției Fabricat în Moldova;
- ✓ B2B Expo: Expoziție - Forum de produse și servicii pentru afaceri;
- ✓ Târgul proiectelor europene, organizat cu ocazia Zilei Cooperării Europene, de către Programul România-Ucraina-Republica Moldova;
- ✓ Târgul locurilor de muncă pentru tineret în cadrul Forului meseriilor și profesiilor, organizat de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă;
- ✓ Târgul internațional al Meșterilor Olari, organizat în localitatea Hojinești, r. Călărași, de către Meșterul Vasile Gonciar;

- ✓ “Business Mama”, organizat de „Evenda”;
- ✓ Sesiunea de informare dedicată Zilei Naționale a Tineretului;
- ✓ Ș.a.

În perioada 25-30 noiembrie 2013 ODIMM a marcat Săptămâna Europeană a IMM-urilor. Această campanie de promovare a antreprenoriatului, s-a desfășurat sub egida Comisiei Europene și a derulat în 37 de țări, astfel încât la activitățile desfășurate la nivel local, național sau regional să poată participa cât mai mulți antreprenori, actuali și viitori.

În această perioadă au fost organizate o serie de activități, evenimente și conferințe pe întreg teritoriul țării, cum ar fi:

- ✓ Cursuri de instruire antreprenorială a tinerilor în cadrul Programului PNAET;
- ✓ Mese rotunde cu tinerii care au beneficiat de instruire și finanțare din cadrul Programului PNAET;
- ✓ Seminar informativ al Programului „Fonduri pentru APL-urile Moldovei”;
- ✓ Ziua ușilor deschise în cadrul Incubatoarelor de afaceri, etc.

c. Menținerea platformei de dialog public privat pe www.businessportal.md

Întru informarea agenților economici și menținerea unui dialog public privat, ODIMM administrează cel mai mare portal dedicat sectorului IMM www.businessportal.md.

Pe parcursul perioadei de referință, Portalul a fost vizitat de **peste 113 mii de vizitatori**. Pe acesta au fost plasate 30 de articole din domeniul economic. De asemenea, întreprinderile pot plasa gratuit datele personale pentru identificarea partenerilor de afaceri sau comercializarea produselor.

Top a 10 țări după numărul de accesări a portalului includ: Moldova, Italia, Romania, Statele Unite ale Americii, Franța, Ucraina, Grecia.

Portalul de tip „one-stop-window” oferă vizitatorilor posibilitatea de a adresa întrebări concrete referitor la dezvoltarea afacerilor și de a primi răspunsuri de la profesioniști în domeniu, în cadrul platformei - Dialog Public Privat.

4.4 Organizarea Conferinței Internaționale a IMM 2013

În contextul Săptămânii Europene a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, la 26 Noiembrie, a fost organizată **Conferința Internațională a Întreprinderilor Mici și Mijlocii** cu genericul „**Competențe, Competitivitate, Creștere**”.

Obiectivul Conferinței a fost de a pune în discuție realitățile climatului de afaceri din Republica Moldova precum competitivitatea IMM în contextul internaționalizării afacerilor.

La eveniment au **participat 290 persoane**: reprezentanți ai Guvernului, administrației publice centrale și locale, misiuni diplomatice, organizații și proiecte internaționale, organizații obștești, agenți economici, studenți și mass-media.

Conferința a fost structurată pe **2 paneele**, cu următoarele tematici:

- *Climatul de Afaceri din Republica Moldova;*
- *Internaționalizarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii.*

În cadrul **Panelului I** au fost abordate subiecte cu referire la realitățile climatului de afaceri din Republica Moldova și au fost prezentate informații cu privire la „Foaia de parcurs -

Eliminarea constrângerilor din calea mediului de afaceri. Strategia Reformei Regulatorii 2013-2020”.

Panelul II a vizat subiectul internaționalizării Întreprinderilor Mici și Mijlocii. În cadrul acestuia au fost prezentate serviciile și instrumentele oferite de către instituțiile și organizațiile locale și cele internaționale, precum și proiectele de susținere care vor acorda noi oportunități pentru dezvoltarea și internaționalizarea sectorului IMM.

4.5 Desfășurarea concursului "Cel mai bun antreprenor"

În contextul Conferinței Internaționale a întreprinderilor mici și mijlocii, a fost desfășurat Concursului republican „**Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM**”. Acesta are drept scop susținerea întreprinderilor mici și mijlocii din diverse domenii de activitate, care au înregistrat rezultate marcante pe parcursul anului precedent.

În acest an, la Concursul republican „Cel mai bun antreprenor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii” au participat agenți economici din 10 raioane ale republicii, municipiile Bălți, Chișinău, UTA Găgăuzia.

Ajuns la cea de a VIII-a Ediție, concursul scoate în prim-plan reușitele și bunele practici înregistrate de antreprenori, care creează noi posibilități de dezvoltare a sectorului IMM, contribuind la dezvoltarea economică a țării.

În cadrul Concursului, 19 întreprinderi au fost premiate în următoarele nominalizări:

1. Titlul „**Cel mai bun antreprenor în sfera de producție**”
2. Titlul „**Cel mai bun antreprenor în sfera construcțiilor**”
3. Titlul „**Cel mai bun antreprenor în sfera comerțului**”
4. Titlul „**Cel mai bun antreprenor în sfera prestări servicii**”
5. Titlul „**Cel mai bun antreprenor - exportator**”
6. Titlul „**Cel mai bun antreprenor - inovator**”
7. Titlul „**Cel mai bun meșter popular**”
8. Titlul „**Cel mai tânăr antreprenor**”
9. Distincție „**Pentru integrarea activă în societate**”
10. Titlul „**Cel mai bun antreprenor - femeie**”

V. ALTE ACTIVITĂȚI

5.1 Fundraising și Relații Externe

a. Elaborarea și depunerea cererilor de finanțare nerambursabilă în cadrul liniilor de finanțare internaționale

În scopul creșterii capacității IMM de a face față presiunilor concurențiale pe piața internă și externă ODIMM, pe parcursul anului 2013 a elaborat un șir de proiecte de dezvoltare antreprenorială, care au fost depuse în cadrul mai multor licitații de proiecte cu finanțare externă. Astfel pot fi menționate următoarele proiecte și programe de promovare și dezvoltare a sectorului IMM din RM:

▪ Programul FP7

Titlu proiect: *Configurarea rețelei EURAXESS Services în Moldova*

Scop: Asigurarea accesului la o gamă completă de servicii de informare și de sprijin pentru oamenii de știință europeni și moldoveni în avansarea carierei lor, oferind acces la piața forței de muncă de cercetare și dezvoltare în Moldova și sprijinirea organizațiilor științifice în recrutarea de talente remarcabile de cercetare în străinătate prin înființarea serviciilor de rețea EURAXESS în Republica Moldova .

Aplicant: Centrul pentru Proiecte Internaționale al Academiei de Științe a Moldovei (CIP)

Parteneri: Centru pentru finanțarea cercetărilor aplicate fundamental(CFCFAF) Institutul de Microbiologie (IM), Universitatea Academiei de Științe a Moldovei (UAȘM), Universitatea de stat din Bălți “Aleco Ruso” (USARB), Universitatea de stat din Comrat (USC), Organizația pentru Dezvoltarea sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM).

Buget total: 199.920E

Activități de bază:

- ✓ Consolidarea capacităților
- ✓ Portal Național EURAXESS
- ✓ Legătura cu IMM-uri / Industrie
- ✓ Promovarea EURAXESS

▪ Programul FP7

Titlu proiect: Energie pentru Inovare - Consolidarea cooperării cu țările PEV de la reducerea decalajului dintre cercetare în domeniul energiei și inovării energie

Scop: Proiectul ener2i se concentrează pe necesitatea de a găsi soluții inovatoare și durabile la aceste provocări, care se adresează în mod direct decalajului dintre noi cercetări în domeniul energiei și industriei europene. Rezultatele de cercetare existente nu sunt suficient transferate în procese și produse inovative, și în țările Parteneriatului Estic (PaE) (Armenia, Belarus, Georgia, Moldova) cooperarea între institute de cercetare, universități, și sectorul de afaceri sunt într-un stadiu incipient de dezvoltare. Proiectul va acoperi acest decalaj și va accelera performanța inovării.

Aplicant: Centrul pentru Inovare Socială (ZSI), Viena, Austria

Parteneri: Activitățile proiectului Ener2i sunt puse în aplicare de către un consorțiu de proiect format din unsprezece institutii de renume din statele membre ale UE și țările Parteneriatului Estic (Armenia, Belarus, Georgia și Moldova). Proiectul este coordonat de Centrul pentru Inovare

Socială (ZSI). Centrul pentru Inovare Socială, Centrul Regional de Informare și dezvoltarea științifică, Institutul de Analiză a Sistemului de informare și de sprijin pentru Sfera Științei și tehnice, Academia Națională de Științe a Republicii Armenia, Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic, Asociația Transfer Tehnologic, Fondul de inovare din Belarus, Centrul de eficiență energetică a Uniunii Inregistrat Georgia, ingineri de energie GMBH, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderi Mici și Mijlocii.

Buget total: 999,555.00 Euro

Activități: Obiectivele ener2i vor fi puse în aplicare prin intermediul următoarelor activități:

- ✓ Înființarea unei baze de date a părților interesate.
- ✓ Analiza din sectorul energetic și a situației inovației în țările Parteneriatului estic.
- ✓ Dezvoltarea unei foi de parcurs pentru EE / SRE din industrie, inclusiv recomandări de politici .
- ✓ Activități de înfrățire între partenerii UE și Parteneriatului estic.
- ✓ Activități de rețea, de exemplu de brokeraj la nivel local (PAM) și internaționale.
- ✓ Activități de instruire privind transferul de tehnologie, probleme de inovare, cercetare în domeniul energetic, etc
- ✓ Stabilirea unui sistem de vouchere de inovare pentru punerea în aplicare a inovațiilor de energie.

▪ **Programul Operațional Comun “BLACK SEA BASIN 2007-2013”**

Titlu proiect: Dezvoltarea rețelei turismului în regiunea Mării Negre (DOOA) - **ener2i**

Scop: Obiectivul acțiunii comune este de a contribui la dezvoltarea economică și socială durabilă în regiunea Bazinului Mării Negre, valorificând bogățiile naturale, istorice și culturale, consolidarea capacităților de gestionare a turismului în aer liber.

Obiectiv specific (e)

- Pentru a identifica oportunitățile și obstacolele în sectorul turismului, în scopul de a obține dezvoltarea durabilă economică în regiune;
- Pentru a dezvolta un turism durabil și un plan de acțiune regional;
- Pentru a crește capacitatea de management la nivel local instituții, operatori de turism și a întreprinderilor mici care lucrează în domeniu;
- Pentru a promova turismul de aventură în aer liber ca un instrument pentru a obține o dezvoltare economică durabilă, stimularea cooperării de afaceri:

Aplicant: Guvernoratul Constanta, România

Parteneri: Stara Zagora Agenția Regională de Dezvoltare Economică (SZREDA) Bulgaria, Camera de Comerț și Industrie - Stara Zagora (CCI CZ) Bulgaria, International Business Development și Centrul de Investiții (IBDIPIC) Georgia, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), Republica Moldova, Guvernoratul Kastamonu special administrației provinciale Turcia, de sensibilizare pentru Asociația de Dezvoltare (ADA), Turcia.

Grup de activități 1: Evaluarea activităților actuale de turism în aer liber în zona

1. Efectuarea unui studiu de evaluare regională, inclusiv de evaluare a calității existente
2. Organizarea a 3 vizite de studiu
3. Organizarea 3 Ateliere
4. Consultare publică cu un chestionar de evaluare, realizarea de studii turistice / vizitator.

Grup de activități 2: Stabilirea Rețelei de Turism în aer liber

1. Semnarea unui acord de rețea
2. Instituirea unui Secretariat Tehnic al Rețelei
3. Lansarea site-ului în aer liber Turism de aventură în rețea
4. Crearea unei rețele de resurse web-based între părțile interesate
5. Configurarea unui turneu Sport aventură în aer liber în regiune cu participarea țărilor partenere

Grup de activități 3: Elaborarea unei strategii de dezvoltare aventură în aer liber Turism Activități și Promovarea

1. Contractarea și executarea Strategiei
2. Organizarea unui atelier de lucru regional în Constanța
3. Executarea Strategiei
4. Aprobarea Strategiei

Grup de activități 4: Vizibilitatea acțiunii

1. Diseminarea de acțiune comune, strategia și activitățile în aer liber, turismul de aventură prin intermediul platformei web-site-ul Rețelei
2. Elaborarea și diseminarea de informații și materiale promoționale: newsletter-ul, site-ul web, baze de date, de publicare, de imprimare și mass-media vizuale care vizează potențialii turiști
3. Crearea și difuzarea de comunicate de presă
4. Campania de informare pentru mass-media
5. Organizarea unui eveniment comun de promovare pentru membrii rețelei: târg de turism și expoziție, curse.

Grup de activități 5: Managementul și coordonarea acțiunii

1. Construirea echipei de management de proiect
2. Stabilirea atribuțiilor membrilor
3. Organizarea de întâlniri periodice ale membrilor echipei de management
4. Consolidarea bazei de logistica pentru partenerii de proiect

Buget total: 536,669.03 EUR

- ✓ Efectuarea unui studiu de evaluare regională, inclusiv de evaluare a calității existente
- ✓ Lansarea site-ului Turism de aventură în aer liber în rețea
- ✓ Crearea unei rețele de resurse web-based între părțile interesate
- ✓ Configurarea unui turneu Sport aventură în aer liber în regiune cu participarea fiecare țărilor partenere
- ✓ Executarea Strategiei

▪ Programul de Asistență tehnică Japoneză

Titlu proiect: Expert pentru Concept Making of National Business Excellence Center, SME Promotion

Scop: Obiectivul general al proiectului este de a îmbunătăți accesul IMM-urilor din Republica Moldova la servicii de consultanță de înaltă calitate, prin consolidarea capacităților umane și instituționale ODIMM.

Aplicant: Organizația pentru Dezvoltarea Sectorul Întreprinderilor Mici și Mijlocii
Activități:

- ✓ Recrutarea personalului
- ✓ Consolidarea capacităților ODIMM în elaborarea și aplicarea eficientă a politicilor orientate spre îmbunătățirea accesului IMM-urilor la informații și consultanță.
- ✓ Asigurarea serviciilor de consultanță continue
- ✓ Crearea OSW (One Stop Window)
- ✓ Îmbogățirea conținutului de meniu de servicii la OSW
- ✓ Furnizarea de informații despre experți înregistrate în baza de date sezonier
- ✓ Furnizarea de instrucțiuni cu privire la consultarea reglementărilor NBEC.
- ✓ Dezvoltarea cărții de diagnostic

▪ Programul de Inovare și Transfer Tehnologic

Titlu proiect: Evaluarea performanței inovatoare a întreprinderilor din Republica Moldova anul 2011- Innobarometru 2011

Scop: Scopul principal al cercetării constă în armonizarea mecanismelor de evaluare a sistemului inovational național, precum și delimitarea metodologică a instrumentului necesar pentru colectarea datelor în acest domeniu, în conformitate la standardele OECD, EUROSTAT și UNESCO.

Aplicant: Academia de Studii Economice din Moldova

Parteneri:

- Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic
- Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM
- Academia de Studii Economice din Moldova
- Institutul de Economie, Finanțe și Statistică

Buget total: 399 mii lei

Activități: Obiectivul final al proiectului își propune constituirea unei baze de date publice care va îngloba toți indicatorii identificați și analizați prin următoarele activități:

- ✓ Identificarea metodologiei de selectare a eșantionului de lucru
- ✓ Elaborarea bazei de date primare privind agenții economici din Republica Moldova
- ✓ Elaborarea chestionarului și stabilirea eșantionului
- ✓ Colecarea și analiza indicatorilor inovaționali
- ✓ Plasarea indicatorilor pe site
- ✓ Elaborarea revistei Innobarometru 2011

▪ **Programul European Training Foundation (ETF)**

Titlu proiect: Inițiativa Comunității Antreprenoriale

Scop: Inițiativa ETF are drept scop identificarea comunităților antreprenoriale pentru a face public succesele acestora.

Aplicant: Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii

Parteneri: N/A

Buget total: N/A

Activități: Obiectivul final al proiectului își propune identificarea și promovarea comunităților antreprenoriale locale la nivel european, în acest scop proiectul prevede:

- ✓ Crearea platformei locale de parteneri
- ✓ Distribuirea periodică a informației despre serviciile ETF
- ✓ Publicarea istoriilor de succes pe platforma ETF

▪ **Programul Technical Assistance and Information Exchange Instrument (TAIEX)**

Titlu proiect: Implementarea Strategiei Inovationale în Republica Moldova

Scop: Elaborarea unui ghid pas cu pas privind implementarea Strategiei Naționale de Inovare după modelul UE.

Aplicant: Ministerul Economiei

Parteneri:

- Ministerul Economiei
- Organizația pentru dezvoltarea Sectorului IMM

Buget total: N/A

Activități:

- ✓ Analiza legislației și situației actuale a sistemului inovațional în RM
- ✓ Organizarea întâlnirilor cu reprezentanții cheie din sector
- ✓ Elaborarea recomandărilor și planului de activitate privind metodele de implementare a Strategiei Inovationale.

▪ **Programul Națiunilor Unite de Dezvoltare (PNUD)**

Titlu proiect: Raportul Național de Dezvoltare Umană în Republica Moldova

Scop: Elaborarea și desimnarea Raportului Național de Dezvoltare Umană 2014

Aplicant: Organizația pentru dezvoltarea Sectorului IMM

Parteneri:

- Organizația pentru dezvoltarea Sectorului IMM
- SC DAL Consulting srl

Buget total: 584.402 USD

Activitati:

- Realizarea planului de management al proiectului
- Identificarea si selectarea grupului tinta la nivel central si local
- Organizarea seminarelor consultative in teritoriu
- Organizarea meselor rotunde cu scop consultativ pentru simularea practicelor în dialogul social
- Dezvoltarea consultatiilor publice, în format interview
- Publica on-line a rezultatelor sondajului
- Elaborarea raportului final și publicarea acestuia pe web-portal și distribuirea în mass-media

▪ **Programul Națiunilor Unite de Dezvoltare (PNUD)**

Titlu proiect: Crearea oportunitatilor și locurilor de munca pentru tinerii din Zona de Securitate

Scop: Sustinerea tinerilor din Zona de Securitate prin asistență, consultanță și instruire în vederea consolidarii abilitatilor antreprenoriale

Aplicant: Organizația pentru dezvoltarea Sectorului IMM

Parteneri:

- Organizatia pentru dezvoltarea Sectorului IMM

Buget total: 246.924 USD

Activitati:

- Realizarea planului de management al proiectului
- Identificarea necesitatilor emergente din Zona de Securitate
- Organizarea sesiunilor de instruire pentru dezvoltarea abilitatilor antreprenoriale a tinerilor

▪ **Programul Națiunilor Unite de Dezvoltare (PNUD)**

Titlu proiect: Crearea oportunitatilor de lucru pentru tinerii din regiunea Transnistriei

Scop: Sustinerea tinerilor din Transnistria in vederea consolidarii capacităților antreprenoriale și identificarii noilor oportunitati de lucru.

Aplicant: Organizația pentru dezvoltarea Sectorului IMM

Parteneri:

- Organizația pentru dezvoltarea Sectorului IMM

Buget total: 584.402USD

Activitati:

- Realizarea planului de management al proiectului
- Organizarea companiilor de conștientizare
- Organizarea seminarelor de instruire in vederea informarii privind planificarea și dezvoltarea unei afaceri, elaborarea business plan-lui, cadrul normativ, managementul financiar.
- Organizarea platformei de networking între tinerii antreprenori și oamenii de afaceri de succes.

5.2 Identificarea noilor parteneri

În vederea implementarii programelor și proiectelor comune de sustinere a sectorului IMM au fost semnate urmatoarele **Acorduri de Cooperare:**

- **Centrul Proiecte Internaționale al AȘM**, Republica Moldova, in vederea sustinerii sectorului IMM si dezvoltarii proiectului comun „*Set-up a EURAXESS Services Network in Moldova*” in cadrul programului FP7.

- **JCI Moldova** privind dezvoltarea economică și susținerea reciprocă în dezvoltarea ambelor organizații.
- **SC DAL Consulting SRL**, Romania, privind dezvoltarea economica și cooperarea comerciala între RM și Romania.
- **Instituția prefectului Județul Costanta**, Romania, în vederea implementarii proiectului comun „*Development of Outdoor Adventure Tourism Network în Black Sea Region DOOA*” în cadrul Programului Operational Comun “Bazinul Marii Negre”.
- **Centrul pentru Inovare Sociala** din Vienna, Austria privind implementarea proiectului „ENER2I-Energy to Innovation, consolidarea cooperării cu țările PEV de la reducerea decalajului dintre cercetare în domeniul energiei și inovare a energie ”în cadrul programului FP7-INCO-2013
- **Ambasada Olandei**, București, Romania în scopul consolidării dialogului public-privat
- **Ministerul Științei și Învățământului Superior**, Warsaw, Polonia în vederea dezvoltării conceptului de smart specializare regională în Republica Moldova și asistență în implementarea Strategiei Inovationale din sectorul IMM.

În vederea susținerii sectorului IMM și îmbunătățirii relațiilor economice și comerciale, ODIMM a încheiat **parteneriate** cu următoarele organizații de suport în afaceri:

- **Organizatia pentru Dezvoltarea Intreprinderilor Mici si Mijlocii (KOSGEB)**, Republica Turca
- **Asociația Camerelor Europene de Comerț și Industrie, EUROCHAMBRES**, Belgia, Bruxelles
- **Departamentul Ministerului Strategiei de Științe și Învățământului Superior**, Varșovia, Polonia
- **Ambasada Olandei**
- **Centrul Regional de Inovare și dezvoltare Științifică**, Budapesta, Ungaria
- **Camera de Comerț și Industrie a Republicii Armenia**
- **Oficiul din Moldova pentru Stiință și Tehnologie**, Belgia, Bruxelles
- **Cooperarea germană Tehnică (GIZ)**, Chișinău, Republica Moldova
- **Punct Național de informare din Belarus pentru Programul Cadru 7 al UE pentru cercetare și dezvoltare tehnologică**, Belarus
- **Parteneriatul Europa de Est și asociere de Investiții**, Vilnius, Lituania
- **Centrul Băncii Mondiale pentru Reforma Raportării Financiare**, Viena, Austria
- **Camera Economică Federală**, Viena, Austria
- **Ambasada Republicii Poloneze**, Chișinău, Republica Moldova
- **Agenția Japoneză de Cooperare Internațională**, Tokio, Japonia.

5.3 Promovarea și implementarea principiilor de Responsabilitate Social Corporativă

a. Pregătirea și desfășurarea ediției a IV a Concursului Național pentru IMM "IMM - model de responsabilitate socială"

În scopul promovării și implementării principiilor de Responsabilitate Social Corporativă, ODIMM a organizat a IV-a ediție a Concursului Național Anual „IMM - model de responsabilitate socială”, care are ca obiectiv stimularea companiilor de a se implica voluntar în activități sociale și de mediu.

Concursul a fost organizat în perioada septembrie - octombrie curent și este adresat întreprinderilor micro, mici și mijlocii, care în anul 2012, în mod voluntar, au înregistrat preocupările de ordin social și de ocrotire a mediului în cadrul activităților de afaceri.

Întreprinderile Mici și Mijlocii concurente au fost evaluate conform Formulelor Aplicare, prezentate comisiei de evaluare compusă din membrii Rețelei Pactul Global Moldova.

În cadrul Concursului „IMM - model de responsabilitate socială”, au fost acordate **4 premii** companiilor care întreprins acțiuni de RSC în următoarele domenii:

- a) protecția mediului înconjurător;
- b) respectarea condițiilor de muncă a angajaților;
- c) integrare socială și sprijinul acordat comunității;
- d) Premiul Special a fost oferit agentului economic care a realizat acțiuni importante în câteva dintre aceste domenii.

Ceremonia de Decernare a Premiilor a avut loc în cadrul Conferinței Internaționale a IMM.

5.4 Consolidarea capacităților ODIMM

a. Participarea la sesiuni de informare și instruire locale și internaționale

În anul 2013, întru dezvoltarea capacităților administrative ale ODIMM, angajații organizației au participat la un șir de evenimente informative, workshop-uri, seminare și mese rotunde, precum:

Conferințe:

- Conferința Regională “Partnership for Meeting the Skills demand in Challenging Economies”, Belgia

Forumuri:

- Forumul „Fabricat în Moldova”;
- Forumul Investițional din cadrul Programului East Invest;
- Etc.

Mese rotunde și ateliere de lucru:

- Masa rotundă cu tinerii beneficiari de instruire și credite din cadrul PNAET organizată de către filiala CCI a RM Ungheni și desfășurată la Ungheni;
- Atelierul Național “Educația antreprenorială - o coordonată relevantă pentru piața forței de muncă și dezvoltare în carieră”

Seminare de instruire:

- Seminar interministerial în cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională”;

- Curs de instruire „Financial and Technical Support for Small and Medium Enterprises Promotion”, organizat de Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională (JICA), Japonia;
- Academia East Invest. Scopul instruirii a fost fortificarea capacităților instituțiilor de suport a businessului din 6 țări partenere (Moldova, Ucraina, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia), în vederea sporirii durabilității acestora și capacității de prestare a serviciilor a organizațiilor respective;
- Academia East Invest, scopul instruirii: capacităților instituționale pentru Organizațiile de suport a sectorului IMM. În cadrul evenimentului a fost creată platforma de networking între participanții a celor 6 țări din Partneriatul Estic (Moldova, Ucraina, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia) în vederea sporirii durabilității acestora și capacității de prestare a serviciilor a organizațiilor respective, Belgia;
- programul de instruire “How to apply for and manage EU Grants” în perioada 27-30 mai 2013, Chișinău;
- Etc.

Alte evenimente:

- Expoziția B2B Expo;
- Ședințe de lucru cu prestatori de servicii și formatorii în cadrul Programelor GEA și PNAET
- Ședințe de lucru care au avut drept scop preluarea bunelor practici de consolidare a cooperării transfrontaliere și identificarea ideilor de proiecte și partenerilor de dezvoltare în cadrul Programelor Transnaționale; Polonia, Ucraina, Germania, Belgia.
- Lansarea proiectului „ENER2I-Energy to Innovation, consolidarea cooperării cu țările PEV pentru reducerea decalajului dintre cercetare în domeniul energiei și inovare în cadrul Programului FP7-INCO-2013, Austria
- Summitul Partneriatului Estic: "Integrarea economică și convergență cu politicile UE" privind politica IMM-ilor, Lituania;
- Etc.

5.5 Promovarea ODIMM

a. Promovarea activității ODIMM

În scopul facilitării accesului IMM și a potențialilor antreprenori la informații calitative, ODIMM oferă consultații și asistență gratuită. Fiecare antreprenor sau potențial antreprenor se poate adresa pentru a obține informații cu privire la Programele ODIMM și oportunitățile pentru afaceri existente.

Astfel, în anul 2013 ODIMM a acordat la oficiu, prin telefon și internet peste 7500 consultații la solicitarea antreprenorilor, inclusiv celor tineri.

Pe parcursul perioadei de raportate, ODIMM a elaborat și diseminat 6000 pliante ODIMM în limba română și 1000 de pliante în limba engleză și o serie de materiale informative dedicate programelor: Gazeta IMM dedicată programului PARE 1+1, Gazeta IMM dedicată programului FGC, postere, Istории de succes, precum și alte pliante și materiale informative.

În anul 2013 au fost organizate 10 conferințe de presă în cadrul evenimentelor. Informații și noutăți despre ODIMM și evenimentele organizate au fost mediatizate prin intermediul:

- TV (TRM, Publika TV, Prime TV, TVC 21, Canal Regional, etc.),
- radio (Radio Moldova, Vocea Basarabiei, Radioeuropa liberă, Radio Chișinău, etc.),

- presa scrisă (ziarul Adevărul, ziarul Timpul, ziarul Economist, ziarul Basarabia Literară, ziarul Observatorul de Nord, Ziarul de Gardă, Экономическое обозрение, Revista VIP Magazin, Revista “Работай&Отдыхай!” etc.),
- platforme online (Unimedia, civic.md, ipn.md, comunicate.md, Noi.md, Kommersant.md, Agenda.md, Mybusiness.md etc.).

b. Actualizarea și menținerea paginii web ODIMM www.odimm.md

ODIMM administrează pagina web www.odimm.md și a Portalului IMM www.businessportal.md, care sunt actualizate permanent cu cele mai recente noutăți, evenimente și informații utile activității antreprenoriale.

Analiza efectuată denotă interesul sporit al agenților economici și a potențialilor antreprenori față de aceste surse informaționale. În anul 2013, pagina www.odimm.md a fost accesată de peste 48 mii vizitatori unici și pagina www.businessportal.md - de peste 113 mii vizitatori unici, cu o creștere medie lunara de 8.5%.

Analiza vizitatorilor site-ului www.odimm.md după criteriul geografic, arată că 84,76% din vizitatori sunt din Republica Moldova, 5,98% sunt din România, 2,31% din Italia, 1,25% din SUA, 1,21% sunt din Rusia, iar restul accesărilor sunt din Germania, Franța, Canada, etc.

ODIMM plasează informații actualizate de specialitate și pe pagina de Facebook. Până în prezent aceasta are 1127 fani, dintre care 86 % sunt tineri cu vârsta 18-34 de ani, iar 5% au vârsta 35-44 ani.

ANEXA I Analiza chestionarelor în cadrul Programului de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET)

Analizând formularele participanților la instruire după categoria de vârstă aceștia se divizează astfel: tineri instruiți cu vârsta cuprinsă între 18 - 20 de ani 28,85 % , 21 - 25 ani 32,07% și cei cu vârsta cuprinsă între 26 - 30 ani 30,25%.

Structura participanților în funcție de vârstă denotă faptul, că comparativ cu anul precedent a sporit interesul față de instruire în cadrul Programului PNAET a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 22 - 30 de ani, care constituie 62,32% din totalul de participanți.

În scopul evaluării rezultatelor, identificării impactului și nivelului de utilitate al cursului de instruire în contextul activității participanților la instruire în cadrul Programului PNAET, precum și îmbunătățirii programului, în perioada noiembrie-decembrie 2013, ODIMM a efectuat monitorizarea participanților la instruirea desfășurată în perioada 2010 - 2012 în cadrul Programului PNAET,.

Monitorizarea a fost efectuată prin telefon, fiind contactați cca **500** de participanți la instruire din toate zonele Republicii, în rezultat fiind completate și analizate **100** de Chestionare.

Monitorizarea a fost axată la realizarea următoarelor obiective:

1. Identificarea calității cursurilor de instruire în cadrul Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET);
2. Identificarea impactului și nivelului de utilitate al instruirii în contextul activității post-instruire;
3. Analiza și identificarea problemelor privind accesul la finanțare a tinerilor în cadrul PNAET;
4. Perfecționarea Programului PNAET prin prisma viziunii participanților la instruire.

Analiza chestionarelor completate ne permite să concluzionăm că profilul persoanelor chestionate este următorul:

- a) majoritatea respondenților, ori 80% au vârsta cuprinsă între 21-30 de ani, iar cei cu vârsta de până la 20 ani și mai mari de 30 ani constituie a câte 10% corespunzător.
- b) nivelul de instruire - 67% studii superioare, iar 20,43% sunt studenți;
- c) din total chestionați 37,5% sunt angajați (47% în sectorul privat, 40% în sectorul public), iar 12,5% sunt șomeri;
- d) femei - 47%;
- e) antreprenorii care au creat întreprinderi în perioada monitorizată constituie 25 %.

Prelucrarea chestionarelor a subliniat faptul că doar 47,92% din participanții la instruire au avut ca scop dorința de-a iniția propria afacere, iar ceilalți participanți au menționat următoarele motive pentru înscrierea în acest program de instruire:

- a. Interes personal în acest subiect - **12,5%**
- b. Împrospătarea unor cunoștințe din acest domeniu, deprinse anterior - **12,5%**
- c. Dezvoltarea noilor competențe și aptitudini antreprenoriale în vederea administrării eficiente a activității antreprenoriale - **9,38%**
- d. Obținerea unei certificări sau credite - **9,38%**
- e. Solicitarea din partea organizatorilor - **6,25%**
- f. Altele - **2,07%**

Majoritatea tinerilor respondenți - **55,91%**, consideră că în urma cursului de instruire s-au îmbunătățit **substanțial** competențele antreprenoriale, iar **36,56%** consideră această îmbunătățire **vizibilă** și doar **7,53% marginală**.

Din perspectiva **calității cursurilor de instruire în cadrul Programul PNAET** s-a constatat că marea majoritate a participanților la instruire apreciază **satisfăcător** calitatea informației furnizate și gradul de profesionalism a formatorilor. Referitor la modulele programului acestea au fost apreciate ca **relevante și foarte relevante** de cca **80%** din respondenți, iar **92%** din total chestionați au afirmat că cursul de instruire a îmbunătățit substanțial și vizibil competențele în domeniul antreprenoriatului. Mai mult ca atât, cca **96%** din respondenți consideră că ar avea nevoie de instruire în domeniul administrării eficiente a activității antreprenoriale și după inițierea afacerii.

Cu toate că în general instruirea este apreciată ca satisfăcător, constatăm că există o serie de puncte slabe privind calitatea cursurilor de instruire în cadrul Programului, identificate de tinerii intervievați, cum ar fi: **a) multă informație prezentată într-un timp relativ scurt, b) insuficiența aplicațiilor practice, c) predare la un nivel prea înalt și folosirea unui limbaj puțin accesibil participanșilor, d) teoritizarea și generalizarea materialului**. Unele puncte slabe constatate au parțial cauze obiective. Conform Hotărârii Guvernului nr. 364 din 3 iunie 2008 durata cursului de instruire antreprenorială în cadrul Programului în care sunt incluse 6 module este de 10 zile. Acest număr de zile nu poate fi modificat.

Există însă oportunități de remediere a punctelor slabe, ceea ce impune o redimensionare a strategiei de instruire, cu accent mai puternic pe studii de caz, aplicații practice și folosirea unui limbaj accesibil cursanților, precum și realocarea orelor de instruire pe module în dependență de importanță și complexitate. Pentru aceasta Direcția CIIIC își propune organizarea unei ședințe de lucru cu formatorii implicați în instruire pentru a analiza detaliat fiecare modul, în scopul modelării acestora, după dorințele cursanților.

Cu referire la identificarea **impactului și nivelului de utilitate al instruirii în contextul activității post-instruire**, constatăm că marea majoritate din intervievați sunt mai motivați și au mai multă încredere că pot iniția o afacere, iar deciziile sunt bazate pe cunoștințele acumulate la instruire. Totodată este de menționat, că din total instruiți în perioada anilor 2010 - 2012, doar 59% au folosit cunoștințele în contextul activității antreprenoriale (inițierea unei afaceri - 8,6%, elaborarea unui plan de afaceri - 32,26%, în activități manageriale - 13,98%), iar 41% nu au folosit nici cum aceste cunoștințe.

În scopul îmbunătățirii indicatorului respectiv ar fi necesar de efectuat preselecția potențialilor participanți la instruire și de admis la cursuri doar tinerii care:

- ✓ dispun de propria afacere;
- ✓ intenționează să deschidă o afacere în următoarele 18 luni;
- ✓ dispun de afaceri familiale și doresc dezvoltarea competenței și aptitudinilor în vederea administrării eficiente a activității antreprenoriale.

Privind **accesarea resurselor financiare** de către participanții la instruire în cadrul Programului, constatăm, că nivelul **accesului la finanțare** este foarte scăzut, deoarece doar 7,53% din total instruiți **s-au adresat** la bancile comerciale pentru obținerea creditului, dar **real au obținut** credite doar 1%.

Analiza punctelor slabe privind accesul tinerilor la finanțare pune în evidență faptul, că marea majoritate a respondenților (**92,47%**), nici nu au înaintat cereri pentru obținerea creditelor. Indicatorul respectiv este influențat preponderent de doi factori: **primul** - lipsa dorinței de a iniția o afacere - (**52%**) din respondenți, **și - doi**, imaginea negativă a băncilor în

societate. Lipsa dorinței de a iniția o afacere este obiectivă pentru tinerii cu vârstă cuprinsă între 18-20 ani, iar imaginea băncilor este factor subiectiv, care poate fi remediat prin **inclusiunea în Programul de instruire a unui modul suplimentar privind perfectarea cererii de credit și creditarea în cadrul PNAET.**

În finalul analizei chestionarelor aplicate putem aprecia, ca obiectivele stabilite în Programul PNAET sunt realizate, asigurându-se o corelație optimă între scopurile programului de instruire și impactul asupra tinerilor participanți la instruire. Deși, în linii mari, majoritatea tinerilor apreciază satisfăcător Programul PNAET în general și calitatea instruirii în special, însă în viziunea participanților la instruire există câteva aspecte care trebuie îmbunătățite.

Prin prisma participanților la Program acesta ar putea fi perfecționat prin următoarele acțiuni și măsuri:

- ✓ Includerea a 5 zile de asistență post instruire la elaborarea planului de afaceri și perfectarea cererii de credit;
- ✓ Includerea în programul de instruire schimbul de experiență prin organizarea vizitei la afaceri existente (1zi);
- ✓ Includerea unui curs suplimentar de instruire după 1 an de activitate;
- ✓ În cadrul modului „Legislația în domeniul antreprenoriatului” de inclus informații cu privire la drepturile antreprenorului în raport cu organele de control;
- ✓ Extinderea duratei de instruire;
- ✓ Beneficiarii PNAET să fie scutiți de impozite în primii 2 ani;
- ✓ Servicii consultative și asistență gratuită în primul an după inițierea afacerii;
- ✓ De extins limita de vârstă până la 35 ani;
- ✓ Organizarea întâlnirilor anuale cu beneficiarii programului PNAET;

În anul 2013, pentru a aprecia calitatea cursurilor de instruire, ODIMM a modificat **Chestionarul de Evaluare** care este completat de participanții la instruire la finalizarea fiecărui curs.

În concluzie vom menționa, că diminuând problemele identificate în cadrul monitorizării și îmbunătățind Programul sub aspectele invocate de tinerii participanți la instruire, vom asigura un nivel mai înalt în realizarea obiectivelor specifice privind stimularea creării și dezvoltării de către tineri a noilor întreprinderi, dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale întru desfășurarea activităților antreprenoriale eficiente și durabile, precum și facilitarea accesului tinerilor antreprenori la resurse financiare.

ANEXA II Analiza calității cursurilor de instruire a Programului „Gestiunea Eficientă a Afacerii”

În urma analizei chestionarelor de evaluare au fost identificate următoarele tematici solicitate pe lângă cele propuse în Program: acces la finanțare, elaborarea business planului, schimb de experiență cu antreprenorii locali și cei de peste hotare, legislația fiscală.

Analiza participanților implicați în Programul GEA în funcție de vârstă, ne demonstrează că cel mai mare interes față de cursurile de instruire au prezentat persoanele cu vârstă cuprinsă între 18 și 35 de ani, constituind 57 % din participanți, cei cu vârsta între 35 și 55 de ani, constituind 35% persoane instruite, iar cei după 55 de ani - 8%.

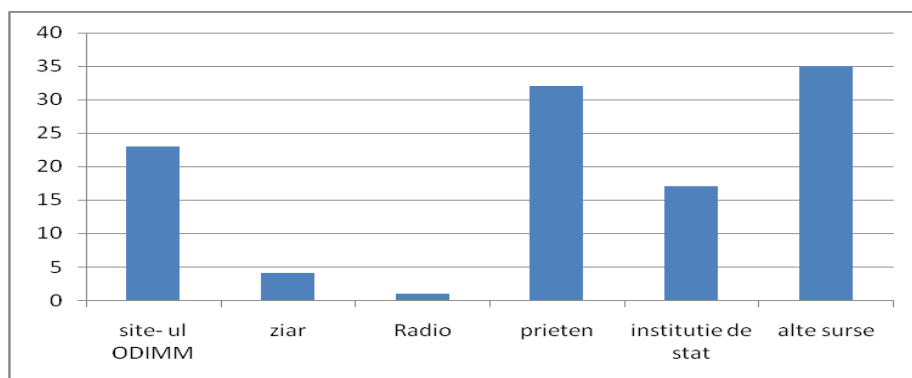
Analiza chestionarelor participanților la cursurile de instruire continuă „Gestiunea eficientă a afacerii” denotă că 48% din participanți la Program sunt proprietarii afacerilor micro, mici și mijlocii, ponderea femeilor antreprenoare fiind 40% dintre aceștia. 27% din instruiți intenționează să-și inițieze o afacere proprie în cel mult 24 luni.

În scopul identificării calității cursurilor de instruire a Programului GEA, ODIMM a continuat monitorizarea prin metoda chestionării beneficiarilor la finele fiecărui seminar.

Astfel, au fost analizate 2697 chestionare de evaluare completate de participanți. Conform chestionării, 99% au menționat că conținutul cursurilor a fost exhaustiv, bine structurat, având consecutivitate între subiectele prezentate și a corespuns așteptărilor.

Totodată, experiența, tactica, precum și metodele formatorilor de expunere a materialului au asigurat o însușire de nivel înalt al materialului studiat în cadrul cursurilor, care a fost accesibil în viziunea a 100% din participanți. De asemenea, 98% au menționat că doresc să participe și la alte cursuri organizate de ODIMM și anume: 19,2% din respondenți doresc să studieze contabilitatea, a câte 15% managementul financiar, legislația muncii și managementul resurselor umane, și marketing și tehnici de vânzări eficiente.

Totodată, la întrebarea din care surse ați aflat despre ODIMM, acestea au fost repartizate după cum urmează:

* categoria alte surse presupune, de regulă, prestatorii de servicii.

În urma analizei chestionarelor GEA și discuțiilor cu prestatorii de servicii, au fost identificate un șir de propuneri de îmbunătățire a Programului, cum ar fi:

- Majorarea numărului de ore academice pentru un modul în dependență de solicitarea grupului de instruire;
- Organizarea vizitelor la întreprinderi de succes.

